

"Gospodova je zemlja."

PSALM 24,1

Poklicani skrbeti
za stvarstvo

Sprememba se začne Tukaj!

PONOVNO MORAMO PREMISLITI O
ŽIVLJENJSKEM SLOGU, KI BO TEMELJIL
NA SPOŠTOVANJU NARAVE,
O OMEJITVI IZKORIŠČANJA
ZEMELJSKIH VIROV, O PONOVI
OPREDELITVI ČLOVEŠKIH POTREB
IN OBNOVI DOSTOJANSTVA
USTVARJENEGA ŽIVLJENJA.¹

To besedilo pišem poleti leta 2021. Prevladujoča tema v novicah je seveda pandemija koronavirusne bolezni. Toda ob njej se presenetljivo pogosto ter v različnih oblikah in obsegu nenehno pojavljajo tudi novice o uničevanju okolja in družbeni krivici.

Naj omenim le nekaj primerov. Samo v preteklem mesecu sem na televiziji in v drugih medijih slišal in prebral sledeče:

- ✓ Skupina raziskovalcev svari pred daljnosežnim vplivom, ki ga ima odpadna plastika na okolje. Čeprav zavedanje o tem raste, se količina smeti še naprej večja.
- ✓ V nekaterih državah so temperature dosegle rekord: 33,6 °C na severu Finske, do 50 °C v Kanadi in na zahodu Združenih držav Amerike ter do 45 °C v Grčiji in drugih mediteranskih državah.
- ✓ Obsežni gozdni požari so zaradi dolgih vročinskih valov prizadeli Kanado, zahodni del Združenih držav Amerike, Španijo,

Italijo, Grčijo, Turčijo, Albanijo in Kosovo. V Rusiji je bilo veliko večjih gozdnih požarov, ki jih pogosto niti ne poskušajo pogasiti.

- ✓ Na zahodu in jugu Nemčije, na Kitajskem in na vzhodu Severne Koreje so bile poplave, ki jih je povzročilo močno deževje; mnogo ljudi je umrlo.
- ✓ Dve reševalni ladji »Morski viking« in »Morska straža 3« sta znova rešili približno 1000 beguncev pred nevarnim morjem.
- ✓ Oceanski tok v Atlantiku je postal tako nestabilen, da so raziskovalci Podnebne inštituta v Potsdamu v skrbeh, da bo izginil, kar bo vplivalo na vreme vsega sveta.
- ✓ Aktualno globalno poročilo o podnebjju pravi, da je zdaj dokazano, da podnebne spremembe povzroča človek. Odvijajo se hitreje, kakor so se bali. Globalnega segrevanja ne bomo ohranili v mejah 1,5 °C, saj bomo globalno raven CO₂ dosegli že leta 2030 in ne 2040, kakor smo pričakovali.

Videti je, da ima Al Gore, ki nas že dolgo nagovarja k zaščiti podnebjja, prav: »Zemlja ima vročino; in ta vročina raste.«

Nič nenavadnega ni, da so podnebne spremembe in propadanje okolja – vsaj za nemško mladino – največji družbeni izziv našega časa, kakor sta pokazali nedavni obsežni raziskavi med mladimi.¹

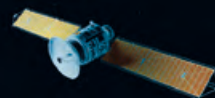
KAJ JE V TEM PRIROČNIKU

Čeprav podnebne spremembe, propadanje okolja in nepravičnost vplivajo na vse nas, v naši cerkvi in mladinskih skupinah običajno ne govorimo o tem. To je res žalostno, saj ima adventistična vera veliko povedati o tej temi. V resnici nas spodbuja, naj bo naše življenje bolj trajnostno in naj s takšnim načinom življenja seznanimo tudi svoje bližnje.

V naslednjih poglavjih te želimo povabiti k premisleku o bistvenih zamislih in konceptih naše vere, da bi spoznali, kako vplivajo na naše stališče o trajnostnem življenjskem slogu in njegovih posledicah. Ali naj bi jih razumeli samo kot duh tega časa ali kot Božjo voljo?

- / V **prvem poglavju** bomo razmišljali o tem, kaj pomeni ne le *verjeti* v stvarjenje, temveč s svetom *ravnati* kot s stvarstvom.
- / **Drugo poglavje** govori o praviči. Ali je vera povezana samo z vprašanjem *Kako priti v nebesa?* ali pa si Bog želi, da bi nebesa doživeli že na zemlji?
- / V **tretjem poglavju** si bomo ogledali zapoved o ljubezni do bližnjega. To je nedvomno osnovna zapoved. Toda kako v globaliziranem svetu izkazati takšno ljubezen?
- / **Četrto poglavje** govori o naših pričakovanjih za prihodnost. Ali je sploh smiselno, da si človek, ki verjame v Jezusov prihod, prizadeva za boljšo prihodnost našega planeta?
- / V **petem poglavju** bomo prešli k bistvu: *Čemu in s kakšnim namenom obstaja cerkev?* Na to vprašanje moramo odgovoriti, če želimo ugotoviti, ali je v naši skupnosti trajnostni pogled sploh pomemben.
- / **Šesto poglavje** se ti bo morda zdelo šokantno, ker bomo pogosto slišali izgovor *Saj glede tega ne morem narediti ničesar* označili za malovernost.
- / V **sedmem poglavju** te želimo navdušiti, da razširiš svoje področje vpliva, da bi svet spremenil na bolje.
- / V **osmem poglavju** bomo povzeli, zakaj družbena pravičnost in predana skrb za stvarstvo *nista* motniji, temveč sodoben način, kako biti luč svetu.

"Adventistična vera ima veliko povedati o tej temi. V resnici nas spodbuja, naj bo naše življenje bolj trajnostno in naj s takšnim načinom življenja seznanimo tudi svoje bližnje."

UVOD / 04

1

O AVTORJU / 07

2

KAKO KAR NAJBOLJE IZKORISTITI TA PRIROČNIK / 08

3

4

PRVO POGLAVJE
SVET / 10

5

DRUGO POGLAVJE
PRAVICA / 18

6

TRETJE POGLAVJE
LJUBEZEN / 26

7

ČETRTO POGLAVJE
PRIHODNOST / 34

8

PETO POGLAVJE
CERKEV / 42

9

ŠESTO POGLAVJE
ČUDEŽI / 50

10

SEDMO POGLAVJE
SPREMEMBA / 58

11

OSMO POGLAVJE
LUČ / 66

12

OPOMBE / 76

13

ZASLUGE / 78

Vsebinska

O AVTORJU

Bert Seefeldt (44) že 16 let dela kot vodja mladih v Nemčiji; sprva je to službo opravljal v konferenci, nato pa v uniji. Trajnost ga zanima tako rekoč že od rojstva. Ko je hodil v osnovno šolo, je prodajal zvezke, narejene iz recikliranega papirja. Poleg tega je voznike avtomobilov in avtobusov vljudno prosil, naj ugasnejo motor, kadar so se ustavili za dlje časa. Kot otrok, ki je odrasčal v zahodnem delu razdeljenega Berlina, se je korenito zavedal nuklearne grožnje. Ko je bil star približno 9 let, je v sklopu pobude *Otroci pišejo pisma Gorbačevu in Reaganu* obema predsednikoma napisal osebno pismo, v katerem ju je prosil, naj končata hladno vojno. Jedrska nesreča v Černobilu leta 1986 ga je poučila o tem, kako uničujoča je lahko civilna raba jedrske energije.

Bert je poročen z Nadine. Kot očetu dveh otrok – Emme (7) in Luisa (5) – se mu zdi trajnostni svet bolj kot kdaj prej izredno pomembna tema.

PRVI NAMIG / MOLITEV

Ko začneš potovanje skrbi za stvarstvo, je najpomembneje, da nanj povabiš Boga. Prosi Svetega Duha, naj ti odpre oči za to, kar se moraš naučiti in morda spremeniti na tem področju. Med proučevanjem tega priročnika se boš verjetno čutil izzvanega, morda celo obremenjenega; zato prosi Boga, naj bo tvoj partner. Prosi ga, da bi se čutil odgovornega glede svojega načina življenja in skrbi za stvarstvo.

Začni pisati molitveni dnevnik, kamor boš zapisal določene cilje, ki jih želiš doseči v povezavi s skrbjo za stvarstvo. Redno moli zanje in delaj potrebne korake za njihovo uresničitev. Dela se loti z molitvijo in vero (glej sedmo poglavje).

V vsakem poglavju boš našel *Molitev dneva*; to ti bo pomagalo, da se med molitvijo osredotočiš na temo tega dneva. V kratki molitvi, ki sledi glavnemu besedilu, povabi Svetega Duha, naj na poseben način deluje v tvojem življenju.

DRUGI NAMIG / ICEBREAKER IN OSEBNI IZZIV

Če želiš čim boljše izkoristiti ta priročnik, nameni posebno pozornost *icebreakerju* in *osebni izzivu*, ki sta del vsakega poglavja. Upamo, da ti bo *icebreaker* pomagal temo narediti oprijemljivo. Še dragocenejša pa bo skupinska izkušnja, ker boš lahko razmislil o več stališčih in se učil od drugih. Po glavnem besedilu te bo *osebni izziv* spodbudil k delovanju. Prosimo, sprejmi izziv! Našemu svetu namreč koristimo samo takrat, ko od govorjenja preidemo k dejanjem.

TRETJI NAMIG / VPRAŠANJA

Vprašanja na koncu vsakega poglavja služijo osebnemu premisleku ali pogovoru v skupini. Upamo, da te bodo spodbudila, da boš tudi sam začel postavljati vprašanja. V skupini bodi zmeraj spoštljiv in prijazen do drugih. Pozorno poslušaj in na spoštljiv način povej svoje mnenje.

ČETRTE NAMIG / ZA RAZMISLEK

Vsako poglavje se zaključi z navedkom za razmislek in končnim vprašanjem. S tem te želimo spodbuditi, da se še bolj poglobiš v temo, zares razmisliš o njej in osmisliš to, kar si prebral. Vate želimo vsaditi željo in navado, da z Božjo pomočjo nenehno preobražaš svoj um (glej Rim 12,2; 1 Tes 5,21). Navsezadnje so tvoje misli tiste, ki bodo spodbudile tvoja dejanja.

To je priložnost, da zapišeš svoje misli in spoznanja v povezavi z določenim poglavjem ter oblikuješ praktične korake. Zapišeš lahko tudi stvari, za katere želiš moliti.

"Bolj ko se človek pogloblja v podnebni problem, jasneje mu postaja, da se lahko to krizo brez primere reši samo s kombinacijo vere in razuma."

Hans Joachim Schellnhuber¹

Ključno besedilo

1 MZ 1-2

ICEBREAKER

STRINJATI SE ALI NE, TO JE VPRAŠANJE.¹ Kaj si misliš o svetu? Verjetno tvoje misli že švigajo sem ter tja in obdelujejo različne podobe in čustva. Naslednje povedi te bodo izzvale, da zavzameš stališče o različnih vidikih tega vprašanja. Upamo, da ti bo to pomagalo natančno odgovoriti na zastavljeno vprašanje.

Ali se s spodnjimi trditvami strinjaš ali ne? Svoje stališče označi na spodnji lestvici.

V splošnem se mi zdi življenje dobro.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Ljudje okoli mene so prijazni in pozitivni.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Optimističen sem glede prihodnosti sveta.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Svet brez revščine je mogoč.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Svet brez revščine je svetopisemska zamisel.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Verjamem, da lahko spremenim svet.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Verjamem, da me je Bog poklical spremeniti svet.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Kot skupnost verujočih/cerkv imamo posebno odgovornost pri razvoju družbe.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Naša cerkev se močno zaveda globalnega vpliva, ki ga lahko imamo skupaj.

SPLOH SE NE STRINJAM. ————— MOČNO SE STRINJAM.

Oglej si svoje odgovore.

- ✓ Ali je bil tvoj prvi vtis pravilen? Kako bi zdaj opisal svoje stališče glede sveta?
- ✓ Ali bi se pred nekaj leti opredelil drugače? Če da, kako in zakaj?

Opomba: Če to dejavnost izvajate v skupini, skenirajte kodo za navodila.
bit.ly/WOP22downloads

PODOBE SVETA

Kaj vidiš, ko pogledaš ta svet? Ali vidiš stvari, ki te navdušijo in očarajo? Ali opaziš čudovite in barvne podrobnosti? Raznolikost in pestrost? Virtuozovo umetnino? Način, kako se vse zdi povezano? Ali pa hitreje opaziš to, kar je narobe? Napake, nasilje, obup, pretnjo izumrtja? Ali je ta planet – vključno z vsem, kar je na njem – tvoje sorodno bitje? Ali pa je le ozadje, nekaj, kar uporabljaš za dekoracijo, ali za to da si življenje narediš čim bolj prijetno?

Način, kako gledamo na določeno stvar, vpliva na to, kako bomo z njo ravnali. Določa, ali jo bomo želeli ščititi in ohranjati ali pa jo bomo preprosto spregledali in morda celo zavrgli.

Zelo pomemben trenutek v zgodovini našega globalnega pogleda na svet je bil verjetno let Apollo 8 leta 1968. V vesolje so ga poslali, da bi fotografiral Luno kot del priprav na prvi pristanek na njej, ki se je zgodil kasneje. Neka slika, ki je bila posneta zgolj naključno, je postala zelo znana. Gre za sliko, ki jo je posadka posnela, ko je obkrožila Luno. Kasneje je postala znana kot »Vzhajanje Zemlje«. Na njej je naš modri planet, obdan s popolno in neskončno temo vesolja. Nič novega, toda veliko ljudi se je ob njej zamislilo o tem, da imamo *samo* ta planet. Vse do danes je to najverjetneje najplivnejša fotografija človeškega okolja, ki je bila kdaj posneta.²

SVETOPISEMSKO STALIŠČE IN NAŠA NALOGA

Sveto pismo pravi, da je zemlja Božje stvarstvo. Ko berem poročilo o stvarjenju (1 Mz 1–2), naletim na Stvarnika, ki je z izrednim čutom za podrobnosti oblikoval čudovit planet in je nenavadno navdušen nad svojim stvarstvom. V 1 Mz 1,31 piše, da je "videl vse, kar je naredil, in glej, bilo je zelo dobro". Toda Stvarnik ni ustvaril samo planeta. Iz zemeljskega prahu (heb. *adama*) je ustvaril bitje, ki mu je bilo podobno – "Zemljana" (človeštvo, heb. *adam*; 1 Mz 1,27; 2,7). Ta »Zemljan« je sodeloval pri zadnjih podrobnostih stvarjenja sveta – dobil je nalogo poimenovati druga bitja na zemlji (1 Mz 2,19–20). Nato je prejel precej preprost opis svoje službe, zaradi česar se mi zdi še bolj veličasten: Ljudje naj bodo rodovitni; množijo naj se in naj bodo odgovorni za planet (1 Mz 1,28; 2,15).

Na žalost se je ta idilična slika pokvarila, ko sta "Zemljana" okusila prepovedan sadež in tako porušila ekosistem celotne zemlje.

"Svet ni več raj, toda še vedno je ljubljeno stvarstvo."

»Vzhajanje Zemlje«, posneto 24. decembra 1968. Fotograf: astronaut William Anders, Apollo 8.

"To zemljo in vse stvarstvo na njej je ustvaril Bog."

Nekoč dobrohotno stvarstvo je postalo zibelka nesloge. Pojavili so se krivda, bolečina, diskriminacija, težave in na koncu smrt (glej 1 Mz 3,7-24).

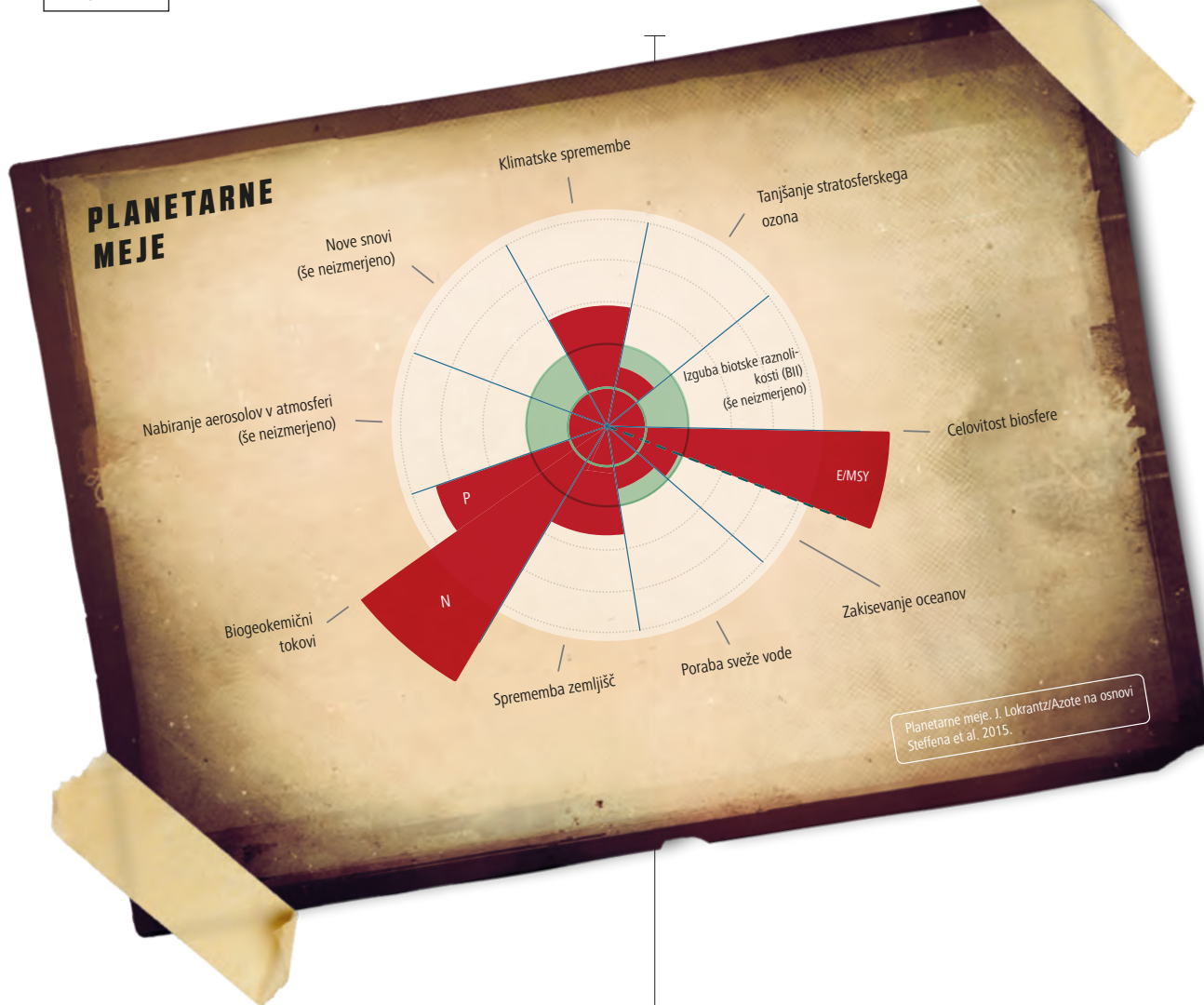
Svet ni več raj, toda še vedno je ljubljeno stvarstvo. Nikjer v Svetem pismu ne piše, da je stvarstvo nehalo biti stvarstvo ali da je bila ljudem odvzeta odgovornost do njega. Niti ena poved v Svetem pismu ne namiguje na to, da se bo Bog na neki način oddaljil od njega. V Svetem pismu pravzaprav berem naslednje:

- / Bog še vedno trdi, da ta svet in vse na njem, tudi živali, pripada njemu (5 Mz 10,14; Ps 50,10-11; Ps 24,1).
- / Boga lahko še zmeraj na prav poseben način doživimo po stvarstvu (Ps 19,1-4; Rim 1,20).
- / Jezus je v svojih prilikah rad uporabil prisposobe iz narave (npr. seme, živali, rastline, kruh in vino (glej Mt 13,1-9; Lk 15,3-7; Mr 13,28-31; Jn 6,35; Mr 2,18-22).

- / Bog še vedno skrbi za svoje stvarstvo, a ne le za ljudi, temveč tudi za živali in zemljo (3 Mz 25,2-7; Ps 36,7; Ps 65,10; Ps 147,8-9), ki jo vedno znova obnavlja (Ps 104,30).
- / Jasno je, da Boga ne zanima le odrešitev ljudi, temveč odrešitev vsega stvarstva (Rim 8,20-21; Kol 1,15-20). Zanimivo je, da je to stališče združljivo s poročilom o potopu, kjer Bog svoje zaveze ni sklenil le s človeštvom, temveč izrecno in ponovno z *vsemi* živimi bitji na zemlji (1 Mz 9,1-7).

Kakor bomo videli, obstaja mnogo razlogov, zaradi katerih bi si morali prizadevati za ohranjanje in varovanje zemlje in vsega ustvarjenega. Eden od razlogov je, da gre za jasno svetopisemsko zahtevo. Tega dejstva preprosto ne moremo prezreti.

To zemljo in vse stvarstvo na njej je ustvaril Bog. Vse pripada njemu, ne nam. Čeprav še vedno skrbi zanjo in jo obnavlja, je ljudi pozval, naj prevzamemo odgovornost zanjo. To je naloga, ki nam je bila zaupana v edenskem vrtu in jo bomo najbrž imeli tudi na novi zemlji.

KAKO NAM GRE?

Ljudje smo trenutno tik pred tem, da nepopravljivo poškodujemo naš planet. Zato nekateri znanstveniki govorijo o tako imenovanem antropocenu. S tem izrazom poimenujejo sedanjo dobo, ko ima človeštvo takšno moč, da pomembno vpliva na podnebje celotnega planeta in njegovih ekosistemov.³ Naš način življenja je pripeljal do skrajno visokih ravni metana in ogljikovega dioksida v ozračju in oceanih ter dušika in fosforja v prsti. Led na polih se tali veliko hitreje, kakor smo sprva predvideli. V manj kot sto letih smo nakopičili toliko plastike, da bi z njo lahko pokrili ves planet. Za stokrat smo pospešili hitrost izumiranja rastlin in živali.⁴ Tega preprosto ne moremo zanikati: Ljudje spreminjamo zemeljske ekosisteme; na žalost ne na bolje.

V novicah veliko piše o podnebnih spremembah in njihovih dramatičnih posledicah. Izvemo o skrajnih vremenskih stanjih, kot so vročinski vali, močno deževje, hurikani in uničujoči gozdni požari. Slišimo o skrb vzbujajoči hitrosti, s katero se talijo polar-

ne ledene kape. Toda ljudje bomo kmalu prestopili še več mej našega planeta.

Za širšo sliko si oglejmo model planetarnih mej,⁵ ki je bil prvič objavljen leta 2009 v strokovnem članku z naslovom "Planetarne meje: Raziskovanje varnega operativnega prostora za človeštvo".⁶ Napisalo ga je približno 30 mednarodnih znanstvenikov (pod vodstvom Johana Rockströma); posodobljen je bil leta 2015. Model je postavil devet planetarnih mej, katerih človeštvo ne bi smelo prestopiti, če želi, da je zemlja še naprej varen življenjski prostor. Ugotovitve jasno kažejo, da smo na treh področjih že stopili iz varnega operativnega prostora in smo tudi na drugih področjih blizu zgornje meje.

V tej drami nismo samo žrtve, ampak tudi *storilci*. Tudi naš življenjski slog je kriv za to, da je zemlja na pragu uničenja. Leto za letom smo na tako imenovani dan preseganja zemlje opomnjeni na to.⁷ Na ta dan smo porabili vse vire, ki jih zemlja lahko proizvede v enem letu. Leta 2021 smo ta dan dosegli 29. julija. Povedano drugače: kot globalna skupnost trenutno porabljamo vire, ki ustrezajo 1,74 zemlje. Trend je v porastu; toda samo *en* planet imamo.

NA KRATKO

Čeprav opazimo in čutimo vrzeli v stvarstvu, je zemlja z vsem ustvarjenim še vedno Božja. On skrbi zanjo in jo varuje. Na njej se človeštvo še vedno lahko srečuje z Bogom. Bog nas že od samega začetka vabi, da smo odgovorni oskrbniki njegovega stvarstva. To nalogo imamo tudi danes.

Znanost in mediji jasno pravijo, da ne le izkoriščamo stvarstvo čez njegove meje, temveč da smo celo na dobri poti, da ga nepopravljivo poškodujemo.

Zato je skrajni čas, da poskrbimo za Božje stvarstvo. Iz spoštovanja do drugih bitij. Ker nam je mar za prihodnje generacije. Ker želimo biti zvesti Bogu, svojemu Stvarniku.

"Je skrajni čas,
da poskrbimo za
Božje stvarstvo.
Iz spoštovanja do
drugih bitij."

MOLITEV DNEVA

Dragi Bog, svet pripada tebi. Je tvoje čudovito stvarstvo, za katerega še naprej skrbiš. Pomagaj mi biti dober oskrbnik tega, kar si mi zaupal.

GLOBALNI DAN PRESEGANJA ZEMLJE 2021

Poleg globalnega dneva preseganja zemlje se ti podatki vsakoletno izračunajo tudi za posamezne države. Vse evropske države dan preseganja dosežejo izredno hitro. Leta 2021 je Slovenija svoj dan preseganja dosegla 30. aprila. Kako so se odrezale druge države, si oglej na www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/.

VPRAŠANJA

"Gospod Bog je vzel človeka in ga postavil v
edenški vrt, da bi ga obdeloval in varoval." (1 Mz 2,15)

1. Ali se spomniš trenutka, ko si v naravi doživel Boga? Povej svojo izkušnjo.
2. Kateri ljudje ali izkušnje so najbolj oblikovali tvoj odnos do sveta?
3. Ljudje smo bili na začetku sveta poklicani negovati in skrbeti za ta svet. Kako se ta božanska naloga odraža v tvojem življenjskem slogu?
4. Kaj te spodbuja, da si aktivno prizadevaš ohraniti našo zemljo? Kaj te odvrča od tega?

[illegible]

PRVI IZZIV: TVOJ EKOLOŠKI ODTIS

Ta izziv sem opravil (datum):

Ta izjav sem opravil (datum):

JEZUS – VIR, NAMEN, VZDRŽEVALEC IN ODREŠITELJ VSEGA STVARSTVA

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration or foxing, particularly towards the edges. The lines are thin and dark, likely black or dark blue ink. The overall appearance is that of a standard piece of stationery or notebook paper.

PRA-

VI-

CA

Ključno besedilo
JER 22,13-16; MIH 6,8

ICEBREAKER

OBČUTEK ZA PRAVICO. Pravica je izredno širok pojem. Vsak se bo te teme lotil drugače, odvisno od osebne zgodovine in življenjskih izkušenj.

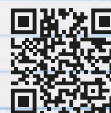
Z besedami ali slikami izrazi to, kar razumeš pod besedo *pravica*.

OPOMBA:

Dober način za pristop k temu vprašanju je, da pomisliš na okoliščine v svojem življenju, ko si sam izkusil krivico in čutil, da pravica v tem primeru preprosto manjka. Kaj nam je resnično dragoceno, pogosto postane jasno šele takrat, kadar nam je odvzeto ali na neki način "oskrunjeno". Povedano z besedami nemškega komedijanta Sebastiana Pufpaffa: "S krivico je pač tako. Pogosto je ne čutimo, dokler se ne zgodi nam."¹

Ta vaja je še bolj poučna, kadar je izvedena v skupini. Skupaj lahko bolje proučite okoliščine in spoznate, kako različno mislimo o pravici.

Opomba: Če želite v povezavi s to temo doživeti globoko skupinsko izkušnjo, si prenesite icebreaker za skupine: bit.ly/WOP22downloads

"Zaradi sole
gratie vem, da
me Bog sprejema
takšnega, kakršen
sem."

SAMO MILOST (SOLA GRATIA)

Odločil se je. Študiral bo pravo. Nato pa ga je izkušnja skorajšnje smrti spodbudila, da je šel v samostan. Začel je študirati teologijo. Čez mnogo let je pridobil celo doktorat.

Toda vedno znova so njegovo vero mučila enaka vprašanja: Le kako naj sploh stojim pred Bogom? Kako lahko dobim odpuščanje? Kako je lahko Bog usmiljen z *mano*?

Po tem, ko je temeljito proučil Sveto pismo, je končno zagledal luč, ko je naletel na odlomek iz Pisma Rimljanom: "Ne sramujem se evangelija, saj je vendar Božja moč v rešitev vsakomur, ki veruje, najprej Judu in potem Grku. V njem se namreč razodeva Božja pravičnost, iz vere v vero, kakor je zapisano: 'Pravični bo živel iz vere.'" (Rim 1,16-17)

Martinu Lutru so te besede odprle vrata v nov svet.² Naučen je bil, da lahko človek stoji pred Bogom samo zaradi svojih dobrih del, po posredovanju svetnikov in po določenih cerkvenih obredih. Zdaj pa so luskine končno padle z njegovih oči in je razločno videl: **ljude si ne moremo zaslužiti zveličanja; samo Bog nam ga lahko da**, in to samo po milosti – *sola*

gratia. Da bi to sprejeli in ponotranjili, moramo resnično zaupati Bogu, z drugimi besedami: imeti moramo vero. Zaradi tega bo pravični *živel* iz vere.

To spoznanje je bistvo reformacije in veličasten trenutek v zgodovini cerkve. Četudi danes živimo v skladu s tem, nam bo to v velik blagoslov.³

Zaradi *sole gratie* vem, da me Bog sprejema takšnega, kakršen sem. Iskreno in pogumno se lahko spopadem s svojimi neuspehi, ker nimam ničesar skrivati. *Sola gratia* preprečuje, da bi se preobremenil, in me varuje pred prevaro, da si lahko z dobrimi deli pri Bogu zaslužim plus točke. *Sola gratia* me opominja, da je *zaupati* Bogu vse, kar moram narediti.

PRAVICA

Pomembno je razumeti, da Sveto pismo ne odgovarja samo na vprašanje o tem, kako priti v "nebesa". (Mimogrede, to vprašanje razkriva raven individualizma, ki je bila piscem Svetega pisma popolnoma tuja.) Sveto pismo veliko pozornosti namenja še enemu zanimivemu vprašanju: Kako ustvariti delček nebes na zemlji?

Med brskanjem po posebni izdaji Svetega pisma z naslovom *Poverty and Justice Bible* (Sveto pismo – revščina in pravičnost)⁴ hitro postane jasno, da je tudi drugo vprašanje v samem središču Svetega pisma. V njem je več kakor 2000 podčrtanih vrstic, ki govorijo o revščini in pravici.

Dva glavna pojma, s katerima je v Stari zavezi opisan koncept pravice, sta hebrejski besedi *mishpat* (pravica) in njej sorodna beseda *tsedaqah* (pravičnost).

MISHPAT

Ta beseda je v Stari zavezi v različnih oblikah zapisana več kot 200-krat. Izraža *izboljšanje pravice* ali, povedano drugače, zavezanost ravnanju, ki je v prid žrtvam krivice in nasilja.

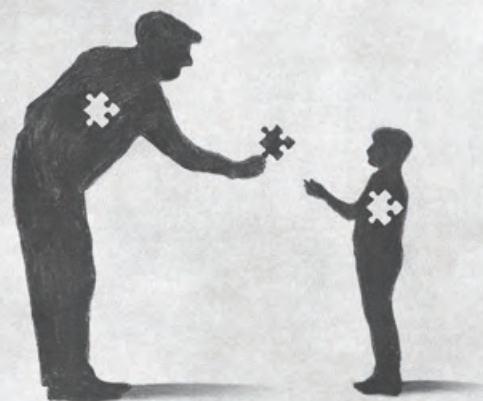
Tudi Bog skrbi za *mishpat*: "Pomaga do pravice [*mishpat*] siroti in vdovi, ljubi tujca in mu daje kruha in obleke." (5 Mz 10,18; glej tudi Ps 146,7-9)

Tudi od svojih sledilcev zahteva, da si prizadevajo za *mishpat*: "Izrekajte pravične sodbe [*mishpat*] in ravnajte dobrotno in usmiljeno vsak s svojim bratom! Vdove in sirote, tujca in ubožca ne stiskajte in nihče naj v svojem srcu ne naklepa zlega zoper svojega brata." (Zah 7,9-10; glej tudi Jer 22,3) Prerok Miha je čudovito povzel Božja pričakovanja: "Oznani ti je, o človek, kaj je dobro, kaj Gospod hoče od tebe: nič drugega, kakor da ravnáš pravično [*mishpat*], da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom." (Mih 6,8)

Torej se sam Bog zavzema za nemočne in revne.⁵ Temu je tako predan, da se imenuje "oče sirot" in "pokrovitelj vdov" (Ps 68,6). Toda *mishpat* ni samo Božja stvar; Bog jo zahteva tudi od svojih sledilcev, še posebej v dobro tistim, ki imajo najmanj ekonomske in družbene moči.

"Kaj Gospod
hoče od Tebe: nič
drugega, kakor da
ravnáš pravično

— *mishpat* —, da
ljubiš dobrohotnost
in ponižno hodiš s
svojim Bogom."

TSEDAQAH

Druga hebrejska beseda, *tsedaqah*, se običajno prevaja kot "pravičnost" ali "biti pravičen". Nanaša se na to, kar nekateri imenujejo *primarna pravica*; "če bi takšno vedenje prevladovalo, bi bilo *izboljšanje pravice* [*mishpat*] nepotrebno, ker bi vsi živeli v ustreznem odnosu drug do drugega".⁶ Kakor *mishpat* tudi *tsedaqah* pogosto pomeni solidarnost do revnih in zatiranih.⁷ V tem smislu je ta beseda v Svetem pismu pogosto prevedena kot usmiljenje ali sočutje.⁸

Tsedaqah je torej božanski ideal, ki bi moral usmerjati posameznike in narode.⁹ Pregovori 14,34 nas spominjajo na to, da "pravičnost [tsedaqah] povzdiguje narod, greh pa je sramota ljudstvom".

Zares osupljivo je, da je sporočilo preroka Jeremija kralju Jojakimu še danes tako aktualno:

Gospod pravi: "Gorje Jojakimu,
ki s prisilnim delom gradi svojo palačo.
V njene zidove vgrajuje krivico;
svoje bližnje sili garati brez plačila
in jih ne plača za njihovo delo.
Pravi: 'Sezidal sem si sijajno palačo
s prostornimi sobanami in mnogimi okni.
Obložil jih bom z dišečo cedrovino
in jih pobarval škrlatno rdeče.'
Toda nihče ni kralj zaradi čudovite palače iz cedrovine!
Tudi tvoj oče Josija je imel veliko hrane in pijače.
Pa je vendar delal prav [mishpat] in pravično [tsedaqah];
Zato ga je Bog blagoslovil.
Zavzemal se je za pravico ter pomagal ubogim in stiskanim;
tedaj mu je vse šlo dobro.
To se pravi poznati mene!" govori Gospod.
(Jer 22, 13-16; prevod NLT)

VADITI PRAVICO

Če želimo, da nas usmerja svetopisemsko razumevanje pravice, je zelo pomembno premisliti o tem, kar smo do zdaj povedali o *soli gratii* **ter** konceptih *mishpat* in *tsedaqah*.

Mishpat in *tsedaqah* me spomnita na to, da je v Božjih očeh pravica izredno pomembna. Bog vidi in sliši trpljenje in jok zatiranih in izkoriščanih. Zavzema se za pravice revnih in nemočnih. Kot njegovi sledilci smo poklicani posnemati njegov zgled. *Sola gratia* pomeni, da smo vsi enakopravni. Vsi smo *enakopravni prejemniki* Božje milosti. To pomeni, da smo mu *vsí* enako dragoceni in bi se posledično moralo z *vsemi* ravnati pravično. Zavezanost družbeni pravici torej ni neobvezen "bonus" na našem seznamu opravil, temveč bistven izraz našega odnosa z Bogom, ki ga imamo kot njegovi učenci in prejemniki njegove milosti.

"Zavezanost družbeni pravici torej ni neobvezen "bonus" na našem seznamu opravil, temveč bistven izraz našega odnosa z Bogom, ki ga imamo kot njegovi učenci in prejemniki njegove milosti."

"Čeprav nismo bogataši, moramo priznati, da smo med najbogatejšimi ljudmi na tem planetu."

OBUPNO NEPRAVIČEN SVET

Ko pogledamo naš svet, opazimo veliko pozitivnega:¹⁰

- ✓ Povprečna življenjska doba se je od leta 1950 s starosti 48 let podaljšala na 71 let.
- ✓ Od leta 1990 se je število ljudi, ki živijo v skrajni revščini (kar pomeni, da imajo za življenje na voljo manj kot 1,9 ameriškega dolarja na dan) zmanjšala za več kot polovico.
- ✓ Smrtnost otrok se je zmanjšala za več kot polovico.
- ✓ Več kot dve milijardi ljudi sta prvič dobili dostop do ustrezne pitne vode in sanitarij.

Toda blaginja ima tudi svojo slabo stran:

- ✓ Širom sveta ena od devetih oseb nima dovolj hrane.
- ✓ Približno dve milijardi ljudi ima za življenje na voljo manj kot tri ameriške dolarje na dan.
- ✓ Leta 2015 je imel en odstotek najbogatejših ljudi v svojih rokah več bogastva kakor preostalih 99 % skupaj.
- ✓ Približno 40 % svetovnih kmetijskih zemljišč je resno ogroženih zaradi erozije.
- ✓ Do leta 2025 bosta dva od treh ljudi po vsem svetu verjetno živel na področju, kjer bo težko priti do pitne vode.
- ✓ V industrializiranih državah ima vsaka druga oseba (50 %) dostop do višje izobrazbe. V državah, kjer je manj priložnosti za razvoj, pa niti ena izmed šestih oseb ne doseže starosti 20 let; samo enemu izmed 33 uspe pridobiti višjo izobrazbo.¹¹

- ✓ Zaključek poročila Združenih narodov o razvoju iz leta 2019 se glasi: "V vsaki državi mnogo ljudi nima veliko možnosti za boljšo prihodnost. V pomanjkanju upanja, smisla in dostojanstva z roba družbe opazujejo, kako drugi napredujejo k še večji blaginji. Mnogim po svetu je uspelo pobegniti pred skrajno revščino, toda še več je takšnih, ki nimajo ne priložnosti ne virov za nadzor nad svojim življenjem."¹²

Čeprav nismo bogataši, moramo priznati, da smo med najbogatejšimi ljudmi na tem planetu. Le kako bi si sicer v industrializiranem svetu lahko privoščili porabo virov treh zemelj? Nekoč je Bog k Jojakimu poslal preroka Jeremija; njegovo sporočilo je bilo jasno: Delaj prav [*mishpat*] in pravično [*tsedaqah*] (Jer 22,3). Kaj misliš, je danes žoga na naši strani igrišča?

MOLITEV DNEVA

Dragi Bog, zaradi svoje ljubezni in usmiljenja me sprejemaš prav takšnega, kakršen sem. Tudi jaz želim z drugimi bitji ravnati z enako mero ljubezni in usmiljenja, kakor mi jo izkazuješ ti. Ne želim prezreti klica zatiranih in izkoriščanih. Pokaži mi, kje in kako si lahko na tem svetu prizadevam za pravico.

VPRAŠANJA

"Oznani ti je, o človek, kaj je dobro, kaj Gospod hoče od tebe: nič drugega, kakor da ravnáš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom." (Mih 6,8)

1. Zakaj nam je pogosto tako težko sprejeti, da smo rešeni samo po milosti (*sola gratia*)? Kaj ti osebno pomeni *sola gratia*?
2. V današnjem branju smo omenili, da je sporočilo Jer 22,13-16 še vedno aktualno. Ali ga tudi ti razumeš tako? Na kaj te spominja to besedilo?
3. Tako *mishpat* kakor *tsedaqah* imata v Božjem srcu posebno mesto. Bog želi, da ju upoštevajo tudi njegovi sledilci. Kako lahko ta koncepta še bolj vključiš v svoje življenje?
4. Zakaj je pomembno, da se ravno zaradi tega, ker smo rešeni po milosti, ukvarjamo z *mishpat* in *tsedaqah*?

[illegible]

OSEBNI IZZIV

SOČUTJE DO NAJREVNEJŠIH

Človek, ki ne zmore zadovoljiti svojih najosnovnejših potreb, živi v skrajni revščini. Svetovna banka opredeljuje kot skrajno revne tiste, ki živijo z manj kot 1,9 ameriškega dolarja na dan. To je enakovredno 1,67 €. Ta vsota velja za minimum, ki ga človek potrebuje, da komaj preživi.¹³

Po ocenah Združenih narodov je bilo leta 2020 lačnih med 720 in 811 milijonov ljudi po svetu (tj. povprečno 768 milijonov) od skupno 7,7 milijarde ljudi. Z drugimi besedami, približno eden od desetih ljudi.¹⁴

Ti ljudje si pogosto ne morejo privoščiti zdravil. Tudi izobrazba in dom sta jim pogosto nedosegljiva.¹⁵

Morda se nam zdi popolnoma nemogoče, da bi morali preživeti z 1,9 ameriškega dolarja (1,67 €) na dan. Da bi dobil občutek, kako je videti revščina, predte postavljamo izziv: en dan, tri dni ali ves teden poskušaj na dan za hrano porabiti samo 1,67 €.¹⁶

Kako si se počutil po tem izzivu? Svojo izkušnjo povej prijateljem.

Namig:

- / Idealno bi bilo, če to nalogo opraviš skupaj z drugimi.
- / Prosimo, poskrbi, da med tem izzivom tvoje zdravje ne bo trpelo!

Ta izziv sem opravil (datum):

ZA RAZMISLEK

JEZUS IN REVNI

“V Pregovorih [19,17; 14,31] vidimo, kako se Bog na simboličen način poistoveti z revnimi. Toda v Jezusovem učlovečenju in smrti vidimo, kako se je Bog dobesedno poistovetil z reveži in ljudmi na robu družbe. Rodil se je v koritu. Ko sta ga starša dala obrezati, sta prinesla daritev, ki je bila predpisana za najrevnejši družbeni sloj – dva golobčka [Lk 2,24; 3 Mz 12,8]. Jezus je živel z reveži in ljudmi na robu družbe; pritegnil jih je k sebi na enak način, kot je odbijal ugledne. Sam je povedal, kakšno življenje je živel: ‘Lisice imajo brloge in ptice neba gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.’ (Lk 9,58) Na koncu življenja je v Jeruzalem prijezdil na sposojenem osličku, zadnji večer preživel v najeti sobi in bil po smrti položen v sposojen grob. Za njegovo suknjo – edino, kar je imel – so metali kocko; na križu je bil ob vse. Umrli je nag in brez denarja. Imel je malo tega, kar je svet cenil, pa še to mu je bilo odvzeto. Bil je zavržen, odvržen. Toda prav zaradi njega so prejeli edino upanje.”¹⁷

Jezus se je poistovetil z reveži. Kako to vpliva na način življenja, ki ga živiš kot njegov učenec?

Ključno besedilo

LK 10,25-37; IZ 1,11-17

ICEBREAKER

(NE)PRAVIČEN SVET.¹ Kako so porazdeljeni svetovni viri? Na kateri celini živi največ ljudi? Kje živijo pretežno revni ljudje? Kje pa pretežno bogati? Kje je ekološki odtis še posebej velik? Ali se tvoje ocene ujemajo z resničnostjo? Ugotovimo!

1. Svoje ocene zapiši v spodnjo preglednico.
2. Primerjaj jih s statističnim poročilom iz leta 2018, ki ga lahko najdeš med datotekami, ki so na voljo za prenos.
3. Razmisli o svojih ugotovitvah:
 - a. Ali si med tvojimi ocenami in resnično porazdelitvijo večja razhajanja? Kaj meniš, zakaj si se za toliko uštel?
 - b. Ali si opazil neravnovesje med številom prebivalstva, porazdelitvijo prihodka in okoljsko porabo? Ali si opazil kakšno povezavo ali vzorec?
 - c. Če prihodek deliš z okoljsko porabo ustreznega prebivalstva, dobiš vrednost na prebivalca. Kako to spremeni oziroma vpliva na tvoj pogled?

	Svetovno prebivalstvo		Prihodek (bruto nacionalni proizvod)		Okoljska poraba (ekološki odtis)	
	v milijonih	v %	v milijardah ameriških dolarjev	v %	v milijardah gha*	v %
Evropa in Rusija						
Severna Amerika						
Srednja in Juž- na Amerika						
Azija						
Afrika						
Oceanija						
Skupno		100		100		100

* Globalni hektar (gha) je standardna merska enota za ekološki odtis. Pove nam, v kolikšni meri človeška poraba vpliva na biosfero. Več informacij lahko najdeš tukaj: www.footprintnetwork.org.

OPOMBA: Če to dejavnost izvajate v skupinah, jo lahko popestrite tako, da vsaki skupini za vsako od treh kategorij date 30 ploščic enake barve (kar skupaj predstavlja 100 %). Skupina se mora dogovoriti, kako bo ploščice porazdelila med celinami.

Opomba: Če želite v povezavi s to temo dobiti globljo skupinsko izkušnjo, si prenesite še dva icebreakerja.

bit.ly/WOP22downloads

"Kajti tako rekoč
nespremenljiv zakon
tega sveta je: Če
kupujemo poceni,
nekdo drug nosi
resnične stroške."

KAKO ČUDOVIT SVET!

Živimo v globaliziranem svetu. Jemo indijsko, kitajsko, italijansko in celo mehiško hrano. Potujemo v oddaljene kraje. Klepetamo s prijatelji po svetu – včasih tako intenzivno, da se nam prijatelji na daljavo zdijo bližje od ljudi v naši ulici! V novicah gledamo slike in posnetke oddaljenih krajev; včasih spori ali katastrofe, ki se zgodijo nekje drugje, vplivajo tudi na naše vsakdanje življenje. Državne meje igrajo vlogo le v omejenem obsegu. Zaradi svetovnega spleta smo postali globalna skupnost. Postali smo globalni državljani in predvsem globalni potrošniki. Naš supermarket je svet. Tehnologijo kupujemo v Aziji, kakavova zrna uvažamo iz

TIPIČEN DAN DELAVKE NA ČAJNI PLANTAŽI V ASSAMU

4.00–4.30	Vstane, očisti hišo in dvorišče (nekateri morajo iti po vodo).
5.00–6.00	Pripravi hrano.
6.00–7.00	Odpravi se na delo; do zemljišča hodi 8–9 kilometrov.
8.00–16.00	Dela na plantaži (če zamudi samo minuto, je lahko ob celodnevni zaslužek).
16.00–17.00	Stehta pobrane liste (v primeru, da je vodja točen; v nasprotnem primeru veliko kasneje), včasih na poti domov nabere les za ogenj.
17.00–20.00	Doma se umije in pripravi večerjo.
20.00–21.00	Poje večerjo.
22.00	Gre spat.

Vir: Na podlagi dejanskih in povprečnih števil in časa, kot so navedeni v: TISS (2019). Dostojno delo za delavce na čajnih plantažah v Assamu: Decent Work for Tea Plantation Workers in Assam: pritiski, izzivi in obeti.

Slonokoščene obale, kavna zrna iz Južne Amerike, grozdje iz Južne Afrike, jabolka in kivije z Nove Zelandije, igrače s Kitajske, avokado iz Peruja, oblačila iz Bangladeša, govedino iz Brazilije in vrtnice iz Afrike. Navadili smo se na pestro ponudbo izdelkov, obenem pa se morda sploh ne zavedamo, koliko kilometrov je prepotoval predmet, ki smo ga kupili. Navajeni smo hitre dostave in nizkih cen. Toda ali si se kdaj vprašal, kako lahko v supermarketu kupimo čokolado, narejeno iz kakava iz Slonokoščene obale, za manj kot en evro? Ali pa majico, ki je izdelana iz indijskega bombaža in sešita v Bangladešu, za komaj tri evre?

"Naš supermarket
je svet."

TEMNA STRAN

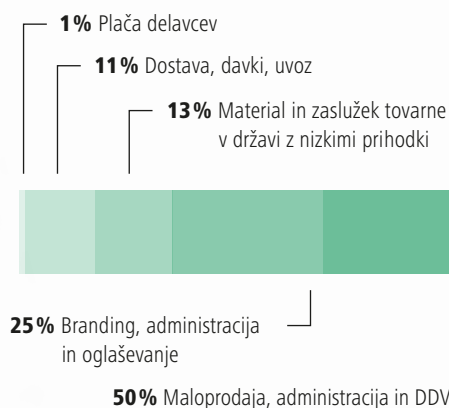
Na žalost ima to, kar se nam zdi kot raj, tudi svojo temno stran. Kajti tako rekoč nespremenljiv zakon tega sveta je: Če kupujemo poceni, nekdo drug nosi resnične stroške.

Za primer vzemimo proizvodnjo čokolade. Na zahodnoafriških plantažah kakavovca pod izkoriščevalskimi pogoji dela približno dva milijona otrok. Opraviti morajo težko fizično delo z malo ali nič zaščite pred strupenimi pesticidi. Proizvajalci čokolade, kot so Ferrero, Nestlé, Mars in Mondelez, očitno še naprej dopuščajo brezsrčno izkoriščanje otrok za proizvodnjo njihovega kakava, čeprav so pred več kot 20 leti obljubili, da bodo zmanjšali število otrok na svojih plantažah.²

Kaj pa pridelava črnega čaja? V nemških živilskih trgovinah škatla črnega čaja, v kateri je 50 čajnih vrečk, stane približno tri evre. Oxfamova študija je pokazala, da delavci od tega običajno dobijo 4 cente; s tem zaslužkom si ne morejo zagotoviti niti hrane. Preostanek si razdelijo nemški proizvajalec in trgovec (2,6 evra), posrednik (20 centov) in lastnik plantaže (16 centov).³

NEPOŠTENO PLAČILO ZA KAVBOJKE

Plačilo za kavbojke, ki stanejo 100 €, je 1 €. Drage so zaradi trgovanja in oglaševanja.

Vir: Greenpeace Magazin (ur.). *Textil-Fibel 4*, 2011, str. 14.

"Na zahodnoafriških plantažah kakavovca pod izkoriščevalskimi pogoji dela približno dva milijona otrok."

Podobne okoliščine so tudi v tekstilni industriji: kmetje so tekstilnim proizvajalcem pogosto prisiljeni prodati bombaž po skrajno nizki ceni. Tekstil je nato obdelan v državah, kot sta Bangladeš in Pakistan, kjer morajo delavci pogosto delati nadure v neznosnih in nevarnih delovnih pogojih, za kar so ekstremno malo plačani. Delavec za hlače, ki stanejo 100 evrov, zasluži manj kot en evro.⁴

LJUBITI SVOJEGA BLIŽNJEGA V GLOBALIZIRANEM SVETU

Medtem ko si nas proizvajalci in oglaševalci prizadevajo prepričati, da za svojo srečo potrebujemo njihove proizvode, nas Jezus vabi upoštevati povsem drugačno strategijo. Ko ga je učitelj postave prosil za usmeritev, mu je odgovoril, da se ključ do uspešnega življenja skriva v naslednjih starozaveznih vrsticah: "Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, z vso dušo, z vso močjo in z vsem mišljenjem, in svojega bližnjega kakor samega sebe." (5 Mz 6,5; 3 Mz 19,18; Lk 10,27) Učitelj postave s tem odgovorom ni bil zadovoljen, zato se je odločil postaviti še drugo vprašanje: "In kdo je moj bližnji?" (v. 29) Videti je, kakor da je v resnici želel reči: "Gotovo s tem ne misliš, da moram ljubiti in skrbeti za *vsakogar!*"⁵ Resnica je, da je bilo vprašanje *Kdo je moj bližnji?* relevantno takrat in je relevantno tudi za nas, ki živimo v globaliziranem svetu.

Jezus je v odgovor povedal zgodbo, priliko. Znana je kot prilika o usmiljenem Samarijanu (Lk 10,30-35). Na poti iz Jeruzalema v Jeriho so razbojniki nekega moškega napadli, oropali in pretepli ter ga pustili napol mrtvega. Najprej je nanj naletel duhovnik, ki se mu je preprosto izognil. Nato je mimo prišel levit, tempeljski uslužbenec, ki je pomagal duhovniku; tudi on je ravnal enako: delal se je, kakor da ranjenca ni opazil. Od obeh se je pričakovalo, da se ustavita in pomagata. Na koncu je bil junak zgodbe Samarijan, ker je bil ganjen od sočutja. Ustavil se je, da bi pomagal človeku in ga spravil na varno. Oskrbniku je celo plačal, da poskrbi za žrtev, dokler ne okreva. Jezus je priliko zaključil z nepričakovanim vprašanjem: "Kaj se ti zdi, kateri od teh treh je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike?" (v. 36) Kako osupljivo! Jezus ne sprašuje, kdo je v ranjencu *videl* svojega bližnjega, temveč kdo je *dokazal*, da je njegov bližnji.

"Gotovo s tem ne misliš, da moram ljubiti in skrbeti za *vsakogar!*"

Ta pretresljiva zgodba je obogatila moje razumevanje tega, kaj pomeni resnično ljubiti druge. To so moja spoznanja:

1. *Religioznost brez ljubezni je farsa.* Med prvim branjem smo morda spregledali kulturološke in verske implikacije, ki jih je Jezus namenoma vključil v zgodbo. Pobožni Judje so prezirali in zavračali Samarijane in nanje gledali kot na krivoverce. Toda prav duhovnik in levit nista pokazala usmiljenja (verjetno sta se vračala iz templja, kjer sta opravljala svojo službo).⁶ S to zgodbo Jezus izprašuje verski sistem, ki do potankosti pozna obrede in cerkvene službe, toda na noben način ne spodbuja resnične prijaznosti in usmiljenja (glej Iz 1,11-17).
2. *Izkazovanje ljubezni bližnjim lahko tudi stane.* Jezus je jasno povedal, da je moral Samarijan plačati za svojega bližnjega. Zanj je dal denar, ki je ustrezal zaslužku dveh delovnih dni, in bil celo pripravljen pokriti morebitne dodatne stroške (Mt 20,1-16). Ta nauk je zame ključnega pomena, saj kot potrošniki svoje poceni nakupe pogosto opravičujemo z besedami, da si ne moremo privoščiti drugače.
3. *Ljubezen do drugih ne sme biti omejena.* Še kako dobro razumem vprašanje učitelja postave! Z ozirom na vse potrebe tega sveta bi bilo zelo priročno, če bi lahko nekako ome-

"Toda Jezus je jasen, nekompromisen in še toliko bolj zahteven: ljubezen do bližnjega dolgujemo vsem, ki jo potrebujejo."

jil svojo dobroto in darežljivost – če bi na primer ljubezen dolgoval le družini, bratom in sestram v cerkvi ali sodržavljanom. Toda Jezus je jasen, nekompromisen in še toliko bolj zahteven: ljubezen do bližnjega dolgujemo vsem, ki jo potrebujejo. V globaliziranem svetu to zajema tudi otroke, ki delajo na zahodnoafriških plantažah kakavovca, delavce na plantažah čaja v Assamu, pobiralce bombaža v Indiji in šivilje v Bangladešu.

V luči zgodbe o usmiljenem Samarijanu dobijo poceni nakupi nov vidik. Ko nam Jezus naroča, naj bomo bližnji vsem, nas vabi tudi, da smo odgovorni kupci in potrošniki.

MOLITEV DNEVA

Dragi Bog, priznam, da sem del najbolj privilegiranih ljudi v tem globaliziranem svetu. Prosim, pomagaj mi, da se zavedam tega, kakšen srečnež sem. Pomagaj mi uporabiti svojo izobrazbo, sredstva, svobodo in vpliv za pravice izkoriščanih.

PRAKTIČNI KORAKI

Neodvisni certifikati

Prvi in najlažji korak k odgovornejšemu potrošništvu je nakupovanje izdelkov z neodvisnim certifikatom. Pomembno je razlikovati med njimi in lastniškimi blagovnimi znamkami. Tukaj je nekaj primerov splošno uporabljenih in zaupanja vrednih neodvisnih certifikatov: GOTS (global-standard.org), Fair Wear Foundation (fairwear.org) in Fairtrade (fairtrade.net). Več informacij lahko najdeš med datotekami, ki so na voljo za prenos.

Proizvajalci trajnostnih izdelkov

Ne glede na to, kako dobri so neodvisni certifikati, imajo tudi svoje omejitve. Preverjanje sprejetih standardov se ne more izvajati tako pogosto, kot bi si želeli. Zato je priporočljivo, da se ne zanašamo le nanje, temveč da kupimo neposredno od proizvajalca, čigar celotna podjetniška miselnost temelji na pravični trgovini in trajnostni proizvodnji. Na primer: za oblačila lahko obiščeš spletno stran www.stanleystella.com (Stanley/Stella) ali www.neutral.com (Neutral).⁷ Za čokolado, kavo in čaj obišči spletno stran <https://www.gepa.de/en/welcome.html> (GEPA).

Zakoni dobavne verige

Za pravico izkoriščanih in zatiranih moramo narediti več, kakor kupiti par izdelkov pravične trgovine. Potrebujemo pravni okvir, ki bo zaščitil človekove pravice in okolje. Potrebujemo zakone dobavne verige, ki bodo od podjetij zahtevali skrbni nadzor nad celotno preskrbovalno mrežo – od gojenja bombaža do odpošiljanja majice –, da bi se lahko upoštevale človekove pravice in okoljski standardi ter vzpostavil sistem nadzora. Ti zakoni morajo omogočiti tistim, ki so v tujini prizadeti zaradi kršenja človekovih pravic, da lahko vložijo tožbo zoper neodgovorna podjetja. Junija 2021 je nemški parlament sprejel zakon o dobavni verigi, ki nam kljub svoji nepopolnosti daje upanje, da sprememba ni nemogoča.⁸ Upajmo, da bo prihodnja zakonodaja Evropske unije o dobavni verigi učinkovitejša proti kršitvam človekovih pravic in okoljskih standardov.

Zavzemanje za tako korenite in učinkovite zakone s podpiranjem državnih ali celo evropskih pobud je mogoče ena od najučinkovitejših in daljnosežnih oblik ljubezni do bližnjega, ki jih lahko dandanes ponudimo izkoriščanim in zatiranim.

Datoteke za prenos:

bit.ly/WOP22downloads

VPRAŠANJA

"'Kaj se ti zdi, kateri od teh treh je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike?' Oni je dejal: 'Tisti, ki mu je izkazal usmiljenje.' In Jezus mu je rekel: 'Pojdi in ti delaj prav tako!'"

(Lk 10,36-37)

1. Če bi šel po nakupih z Bogom, ali bi nakupoval drugače? Kako to?
2. S kom se lahko v zgodbi o usmiljenem Samarijanu najbolj poistovetiš? Zakaj? Kdo so danes ljudje, ki so "padli med razbojnike"?
3. Ozri se naokoli ali pomisli na svojo sobo. Katere tvoje stvari te resnično osrečujejo?
4. Menda je Martin Luter rekel: "Potrebna so tri spreobrnjenja: spreobrnjenje srca, spreobrnjenje uma in spreobrnjenje denarnice." Ali se strinjaš? Pojasni svoje stališče.

A large area of dotted lines for writing answers.

TEMA ZA POGOVOR⁹

1. Predlogo nalepke.
2. Osnovne informacije.
3. Seznam blagovnih znamk z oznako "eco-fair".
4. Seznam kvalitetnih dokumentarcev na to temo.
5. Izroček o tem, kako komunicirati s poslanci.

Ta izziv sem opravil (datum):

Datoteke za prenos:
bit.ly/WOP22downloads

LJUBEZEN DO BLIŽNJEGA IN TVOJ ODNOS Z BOGOM

Kako izkazovanje ljubezni bližnjim bogati tvoj odnos z Bogom?

This image shows a single sheet of white, textured paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly mottled appearance with some minor discoloration or foxing, particularly towards the edges. The texture appears fibrous, typical of recycled or handmade paper. The lighting is even, highlighting the subtle variations in the paper's surface.

Ključno besedilo

MT 24-25

ICEBREAKER

SANJAČI IN REALISTI. "Imam sanje." To sta besedi, s katerima je aktivist za državljanske pravice Martin Luther King mlajši začel svoj slaven govor leta 1963. Leta 1980 je bivši nemški kancler Helmut Schmidt rekel: "Ljudje, ki imajo vizije, bi morali k zdravniku."¹ S kom se bolj strinjaš?

Na svet gledamo zelo različno. Na naš pogled še posebej vplivajo naše misli in miselni vzorci. Zato je poleg teološkega premisleka – katerega se bomo kmalu dotaknili – pomembno tudi zavedanje lastnega načina razmišljanja, da bi se lahko pošteno ukvarjali s svetom in njegovo prihodnostjo. Naslednja vprašanja ti lahko pomagajo bolje razumeti zadevo:²

Ali na stvari gledaš z razumskega ali s čustvenega vidika?

Z RAZUMSKEGA ————— **S ČUSTVENEGA**

Ali imaš raje stabilnost ali spremembo?

STABILNOST ————— **SPREMEMBO**

Ali raje tvegaš ali ostaneš znotraj varnega območja?

TVEGANJE ————— **VARNO OBMOČJE**

Ali je kozarec napol poln ali napol prazen?

NAPOL PRAZEN ————— **NAPOL POLN**

Kaj prej opaziš oziroma na kaj se bolj osredotočaš: na podobnosti ali razlike?

PODOBNOŠTI ————— **RAZLIKE**

Ali prej vidiš težave ali rešitve?

TEŽAVE ————— **REŠITVE**

Ali odgovornost raje prelagaš na druge ali jo prevzameš sam?

PRELAGAM NA DRUGE ————— **PREVZAMEM SAM**

Ali deluješ bolj na podlagi kratkoročnega ali dolgoročnega razmišljanja?

KRA TKOROČNEGA ————— **DOLGOROČNEGA**

Opomba: Ta vaja je še bolj zanimiva, če svoje odgovore primerjaš z odgovori drugih. Ali se tvoje stališče ujema s stališčem drugih? Katero podobnosti in razhajanja opaziš?

Opomba: Če želiš, si lahko preneseš še več icebreakerjev.

bit.ly/WOP22downloads

ALI SMO FATALISTI?

Morda nas pri prizadevanjih za bolj trajnostni svet najbolj ovira naše dožemanje prihodnosti zemlje. Tradicionalno adventistično razumevanje je, da prihodnost ne bo dobra. Pričakujemo, da bo resničnost vse slabša. Naj pojasnim: pričakujemo več katastrof, več vojn, več neprijaznosti, hujše zlorabe moči in hujše preganjanje verujočih. Menimo, da lahko to stališče utemeljimo s Svetim pismom, na primer z Jezusovim govorom o času konca (Mt 24, 1-44), v katerem je spregovoril o tako imenovanih znamenjih časa.

Osebnostno verjamem, da je takšno razumevanje besedila enostransko in celo nevarno, saj nas lahko ovira pri tem, da bi postali takšen blagoslov za svet, kot smo bili poklicani, da postanemo.

"Tradicionalno adventistično razumevanje je, da prihodnost ne bo dobra. Pričakujemo, da bo resničnost vse slabša."

ZNAMENJA ČASA

Nobenega dvoma ni, da je v svojem govoru o času konca v Evangeliju po Mateju Jezus opisal, kako se bo odvijala prihodnost človeštva; prinesla bo mnogo slabih stvari: prevare (vr. 5), vojne (vr. 6-7); lakoto (vr. 7), potrese (vr. 7), preganjanje verujočih (vr. 9), lažne preroke (vr. 11), lažne kristuse (vr. 5), nepostavnost in neprijaznost (vr. 12). Če se ozremo na zadnjih 2000 let človeške zgodovine, se ta povzetek zdi precej točen.

Toda ne smemo zanemariti Jezusovega odnosa do teh resničnosti:

- / "Glejte, da se ne vznemirite! Kajti to se mora zgoditi, vendar še ni konec." (v. 6)
- / "Vendar je vse to začetek porodnih bolečin." (v. 8)
- / "Kdor pa bo vztrajal do konca, bo rešen." (v. 13)

To mi ne zveni kot fatalizem ali opustošenje na sodni dan. Bolj mi zveni kot *Ne izgubi vere in naj te zgodovina sveta ne prestraši!* Na koncu bo namreč zmagalo Božje kraljestvo: kozmično (vr. 29-31) in nepričakovano, kakor v Noetovih dneh (vr. 37-42) in podobno tatu (vr. 43-44).

BODI BUDEN IN PRIPRAVLJEN

Pomembnejše od tako imenovanih znamenj časa je vprašanje, kako živeti do drugega Kristusovega prihoda. Povedano z besedami evangelista Mateja: Kako biti buden (gr. *grēgoreō*) in pripravljen (gr. *hetoimos*)?

Videti je, da je tudi Mateja mučilo to vprašanje. Odlomku o znamenjih časa sledijo štiri prilike, v katerih je prikazan enak scenarij: ljudje čakajo nekoga – hišnega gospodarja (Mt 24,45-51), ženina (Mt 25,1-13), bogatega lastnika (Mt 25,14-30) in samega Sina človekovega (Mt 25,31-46). Očitno je Matej želel, da te štiri prilike odgovorijo na vprašanje, kako biti buden in pripravljen.

V prvi priliki je zvesti služabnik primerjan z nezvestim. Prvi je zvesto dajal hrano drugim služabnikom gospodarjeve hiše. Nezvesti pa je pretepal soslужabnike in veseljačil. Ko se je gospodar vrnil, je zvestega služabnika postavil nad vse svoje premoženje, nezvestega pa je poslal tja, kjer sta "jok in škripanje z zobmi".

V drugi priliki je deset devic šlo naproti ženinu. Pet jih je bilo preudarnih, saj so s seboj vzele dodatno olje za svoje svetilke, pet pa jih je bilo nespametnih – s seboj so vzele samo svetilke. Ker je ženin zamujal, so vse zaspale. Ko so končno slišale naznanilo njegovega prihoda, so vse svetilke že dogorele. Preudarne device so preprosto dolile olja, nespametne pa so ga morale iti kupiti, zaradi česa so na žalost zgrešile ženina.

"Pomembnejše od tako imenovanih znamenj časa je vprašanje, kako živeti do drugega Kristusovega prihoda."

V tretji priliki je bogataš pred svojim odhodom razdelil premoženje trem služabnikom. Eden je prejel pet talentov, drugi dva in tretji enega, "vsak je prejel po svoji zmožnosti", pravi Sveto pismo. Prva dva sta trgovala z zaupanim premoženjem in podvojila talente, tretji služabnik pa je talent zakopal v zemljo. Ko se je gospodar vrnil, je naredil obračun. S prvima dvema, ki sta investirala njegovo premoženje in ga povečala, je bil zadovoljen, toda služabnika, ki s prejetim talentom ni naredil ničesar, je vrgel v temo.

Zadnja, četrta, prilika govori o prihodu Sina človekovega, ki sedi na prestolu slave. Pred seboj je zbral vse narode in jih razdelil v dve skupini. Eno je blagoslovil in jo določil za dediča kraljestva, ker je – očitno nevede, sicer ne bi bila presenečena – skrbela za osnovne človeške potrebe njegovih "najmanjših bratov" – tistih, s katerimi se je najbolj poistovetil. Drugo skupino pa je odločno zavrnil. Tudi oni so Sina človekovega imenovali "Gospod", toda niso skrbeli za osnovne potrebe njegovih "najmanjših bratov".

Če želimo ugotoviti, kako se človek, ki je buden in pripravljen, razlikuje od človeka, ki ni, moramo v štirih Jezusovih prilikah poiskati razlike med preudarnim in nespametnim, blagoslovljenim in prekletim. V spodnji preglednici sem povzel svoja spoznanja.

POVZETEK PRILIK

Prilika	Značilnost preudarnih/ blagoslovljenih	Značilnost nespametnih/ prekletih	Vprašanja zate
Prva prilika (Mt 24,45-51)	Odgovorno uporabljajo svojo moč.	Zlorablajo svojo moč.	Kako ravnaš z močjo (lastnino, denarjem, odnosi, izobrazbo), ki ti je dana?
Druga prilika (Mt 5,1-13)	Pripravljeni so na to, da stvari trajajo dlje.	Ravnajo zelo ozkogledno.	Kako se spremenita tvoje stališče in vključenost, če razmisliš o dejstvu, da se Jezus morda ne bo vrnil tako kmalu?
Tretja prilika (Mt 25,14-30)	Vključijo se po svojih zmog- lostih in s tem, kar imajo.	Ne naredijo tega, kar bi lah- ko, in zadržujejo, kar imajo.	Kako ravnaš s tem, kar je Bog dal v tvoje roke?
Četrta prilika (Mt 25,31-46)	Brezplačno poskrbijo za potrebe "najmanjših bratov".	Ne zanimajo jih potrebe "najmanjših bratov".	Ali si pozoren na "najmanjše brate"? Kdo so v današnji družbi ti ljudje? Kako jih podpiraš?

"Njihova pozornost ni osredotočena na **konec sveta ali na novi svet**, temveč na to, kako lahko na najboljši možni način oblikujejo in spremenijo sedanost in prihodnost."

FATALISTI ALI TISTI, KI DELAJO DOBRO?

Na kratko: Matej je Jezusove sledilce, ki pričakujejo njegov drugi prihod, opisal kot ljudi, ki se ne pustijo premotiti dogodkom svetovne zgodovine, temveč so se pripravljene posvetiti svetu in ljudem, še posebej revnim, s tem, kar so, kar imajo in kar lahko naredijo. Njihova pozornost ni osredotočena na konec sveta ali na novi svet, temveč na to, kako lahko na najboljši možni način oblikujejo in spremenijo sedanost in prihodnost.

Mimogrede, to sovpada tudi z dejstvom, da Jezusovo osrednje sporočilo ni bilo nova zemlja, temveč Božje kraljestvo.³ To kraljestvo bo v celoti vzpostavljeno ob Jezusovi vrnitvi, čeprav je že zdaj med nami (Lk 17,20-21 in bi morali živeti po njegovih vrednotah (Mt 5,1-12). Zanj molimo v Gospodovi molitvi: "Pridi tvoje kraljestvo. Zgodi se tvoja volja *kakor v nebesih tako na zemlji*" (Mt 6,10; poudarek je dodan).

AGENDA 2030

Kot Jezusovi sledilci smo poklicani prizadevati si za boljšo sedanost in prihodnost zemlje. Čudovito je, da pri tem nismo sami! Septembra 2015 so se Združeni narodi soglasno odločili, da si bodo prizadevali za boljši svet, in dosegli dogovor o sedemnajstih

"Predstavljamo si svet brez revščine, lakote, bolezni in pomanjkanja, svet, na katerem lahko uspevajo vse oblike življenja."

Ciljih trajnostnega razvoja s 169 podcilji, ki jih je treba doseči do leta 2030.

"Predstavljamo si svet brez revščine, lakote, bolezni in pomanjkanja, svet, na katerem lahko uspevajo vse oblike življenja," je vizija tega ambicioznega zgodovinskega dokumenta, ki ga je na sedežu Združenih narodov v New Yorku podpisalo vseh 193 voditeljev držav in vlad ter visoki predstavniki.⁴ Človeštvo si glede svoje prihodnosti nikoli prej ni postavilo tako visokih ciljev.

Kakor je bilo v primeru Splošne deklaracije o človekovih pravicah (1948) ali v primeru Pariškega sporazuma (2015) lahko pričakujemo, da bo tudi izvajanje teh ciljev težavno. Ceniti in podpirati bi jih morali po svojih najboljših močeh. Navsezadnje so ti trajnostni cilji spodbuda za tiste med nami, ki si želijo biti budni in pripravljeni na Jezusov prihod!

MOLITEV DNEVA

Dragi Bog, hvala ti, ker boš nekega dne znova prišel in popravil to, kar je poškodovano, ter vzpostavil pravico. Do takrat mi pomagaj ljubiti svoje bližnje z vsem, kar sem, kar imam in kar lahko naredim. Pomagaj mi pozitivno vplivati na svet.

KAZALNIKI CILJEV TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

1 ODPRAVA REVŠČINE 	Odprava revščine	10 ZMANJŠANJE NEENAKOSTI 	Zmanjšanje neenakosti
2 ODPRAVA LAKOTE 	Odprava lakote	11 TRAJNOSTNA MESTA IN SKUPNOSTI 	Trajnostna mesta in skupnosti
3 ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE 	Zdravje in dobro počutje	12 ODGOVORNA PORABA IN PROIZVODNJA 	Odgovorna poraba in proizvodnja
4 KAKOVOSTNO IZOBRAŽEVANJE 	Kakovostno izobraževanje	13 POSREBNI UKREPI 	Podnebni ukrepi
5 ENAKOST SPOLOV 	Enakost spolov	14 ŽIVLJENJE V VODI 	Življenje v vodi
6 ČISTA VODA IN SANITARNA UREJITEV 	Čista voda in sanitarna ureditev	15 ŽIVLJENJE NA KOPNEM 	Življenje na kopnem
7 CENOVNO DOSTOPNA IN ČISTA ENERGIJA 	Cenovno dostopna in čista energija	16 MIR, PRAVIČNOST IN MOČNE INSTITUCIJE 	Mir, pravičnost in močne institucije
8 DOSTOJNO DELO IN GOSPODARSKA RAST 	Dostojno delo in gospodarska rast	17 PARTNERSTVA ZA DOSEGANJE CILJEV 	Partnerstva za doseganje ciljev
9 INDUSTRIJA, INOVACIJE IN INFRASTRUKTURA 	Industrija, inovacije in infrastruktura		

Vir: <https://www.stat.si/Pages/cilji>

Za več informacij o vsakem cilju klikni tukaj:
bit.ly/WOP22downloads

VPRAŠANJA

"Kralj jim bo odgovoril: 'Resnično, povem vam: kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov in sester, ste meni storili.'" (Mt 25,40; prevod NIV)

1. Štiri prilike, ki sledijo govoru o času konca, so izziv za vsakogar med nami (glej preglednico na str. 38). Česa si se danes začel bolj zavedati?
2. Matej 24 se začne s prošnjo učencev po znamenju drugega prihoda in konca sveta (Mt 24,3). Jezus je svoj drugi prihod primerjal s tatom (Mt 24,43-44). Kaj misliš, zakaj ne želi, da bi poznali točen čas njegovega prihoda? Ali si želiš vedeti, kdaj bo prišel? Zakaj da oziroma ne?
3. Ali se tvoje stališče o tem, kaj pomeni biti buden in pripravljen, ujema z lastnostmi razumnih in blagoslovljenih v štirih prilikah? Kaj je okrepilo tvoje prepričanje? Kaj te je presenetilo?
4. Kaj misliš, ali bi kot Jezusovi sledilci morali podpreti vizije, kot je sedemnajst Ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov? Pojasni svoj odgovor.

[illegible]

PREVERJANJE RESNIČNOSTI

1. Oglej si sedemnajst ciljev trajnostnega razvoja in izberi enega, ki te najbolj nagovarja.
2. V prihodnjih dneh bodi v vsakdanjem življenju in novicah pozoren na to, kje naletiš nanj bodisi kot izziv bodisi kot rešitev. Da izbranega cilja ne izgubiš izpred oči, med datotekami za prenos poišči in natisni predlogo zanj. Pri tem izzivu ti bo pomagalo, če boš svoja opažanja zapisal v dnevnik.
3. Če je možno, na koncu obdobja "opazovanja" svoje ugotovitve povej skupini mladih v cerkvi ali prijateljem.
 - ✓ Kateri cilj si izbral? Zakaj?
 - ✓ Kje si v zadnjih nekaj dneh naletel nanj? Ali se je pojavil v obliki izziva ali rešitve?
 - ✓ Kako pomemben je postal zate po obdobju preverjanja resničnosti?
 - ✓ Kateri drugi cilji trajnostnega razvoja so ti še pomembni?
 - ✓ Kaj so tvoji zaključki glede sedemnajstih Ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov? Ali želiš podpreti to vizijo?

Ta izziv sem opravil (datum):

Datoteke za prenos:
bit.ly/WOP22downloads

JEZUS IN ZASKRBLJENOST GLEDE PRIHODNOSTI

Ali je Božje kraljestvo tvoja največja prioriteta? Kako lahko to dosežeš?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration or foxing, particularly towards the edges. The lighting is even, and there are no shadows or other markings on the page.

CERKEV

Ključno besedilo

MT 5,13-16

ICEBREAKER

KAJ TI POMENI CERKEV? Ali je cerkev sopomenka za bogoslužje? Ali pa je njen pomen širši? Ali za njen obstoj potrebujemo stavbo? Ali pa je cerkev lahko cerkev tudi brez stavbe? Kaj je njen namen? Ali smo takšna cerkev, kot si jo zamišljamo?

Ta icebreaker nam ne bo pomagal odkriti čudovitih formul ali teoloških resnic. Cilj je ugotoviti, kaj ti je osebno pomembno pri cerkvi.

Če si se tega icebreakerja lotil sam, natisni list s 140 vrednotami* in jih predelaj na sledeč način:

1. Izberi in označi deset vrednot, ki se ti zdijo najpomembnejše v povezavi s cerkvijo.
2. Deset najpomembnejših vrednot skrči na tri. Katere tri se ti zdijo nepogrešljive v povezavi s cerkvijo?
3. Svoje tri najpomembnejše vrednote razvrsti v padajočem vrstnem redu. Začni z najpomembnejšo.

Če ta icebreaker opravljate v skupini, lahko uporabite bolj intuitivno metodo:¹

1. Vsi – razen voditelja – naj stojijo v krogu, obrnjeni navzven. Vsem udeležencem dajte pisalo in deset samolepilnih lističev. (Za vsak slučaj imejte na zalogi dodatne listke.)
2. Voditelj naj na glas prebere vse vrednote. Preden prebere naslednjo vrednoto, naj sodelujočim da kratek čas za razmislek.
3. Vsak udeleženec se mora odločiti, ali se mu zdi prebrana vrednota pomembna v povezavi s cerkvijo. Če da, naj jo zapiše na samolepilni listek. Vsak udeleženec naj ima v roki največ *tri* listke z njemu najpomembnejšimi vrednotami. Če je kdo že porabil vse tri listke in bi želel zapisati novo vrednoto, mora prej zavreči enega od obstoječih listkov.

Vprašanja za razmislek:

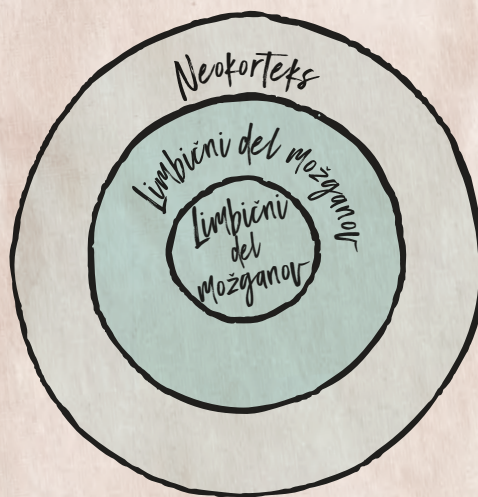
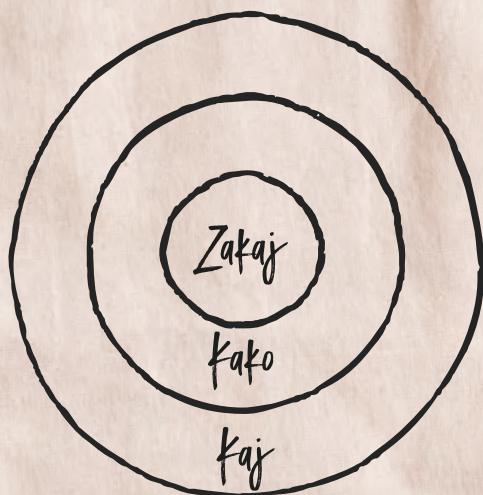
1. Zakaj se ti zdijo vrednote, ki si jih izbral, pomembne v povezavi s cerkvijo?
2. Ali so to samo vrednote, ki si jih *želiš*, ali pa jih v svoji cerkvi resnično *izkušaš* in *živiš*? Kako veš, ali so te vrednote res prisotne v cerkvi ali ne?
3. Kako jih živiš v osebнем življenju?
4. Ali so v povezavi s cerkvijo še komu pomembne iste vrednote kakor tebi?

* Seznam 140 vrednot najdeš med datotekami
za prenos.

bit.ly/WOP22downloads

ZLATI KROG IN ČLOVEŠKI MOŽGANI

Vir: Simon Sinek. Zlati krog.

Dostopno na: <https://simonsinek.com/product/share-the-golden-circle-presenter-slides-and-notes/>

"Ljudje ne kupujejo
tistega, kar počnete,
temveč **razlog, zakaj to
počnete.**"

ZLATI KROG

Eden izmed najbolj impresivnih TED govorov, ki sem si jih ogledal v zadnjih letih, je govor britansko-ameriškega poslovnega svetovalca Simona Sineka o tako imenovanem zlatem krogu. Po njegovem mnenju zlati krog odgovori na vprašanje, zakaj nekateri ljudje ali organizacije navdihujejo in pridobijo zveste stranke, medtem ko drugim pri tem spodleti, čeprav so njihove zamisli podobne in imajo morda celo cenejše/boljše izdelke. Njegova predpostavka je, da ljudje ali organizacije, ki nas navdihujejo, *zmeraj začnejo z zakaj.*

Zlati krog predstavlja tri ravni, na katerih se lahko sporazumemo, kadar govorimo ali razmišljamo o tem, kar delamo bodisi osebno bodisi v svoji organizaciji:

"Menim, da nas Simon Sinek usmerja k bistveni resnici. Kot cerkev ali mladinska skupina moramo opredeliti svoj zakaj."

1. Zunanji krog: *Kaj* ponujamo? (Npr. izdelek ali dogodek.)
2. Srednji krog: *Kako* se naša ponudba razlikuje od ponudbe drugih?
3. Notranji krog: *Zakaj* delamo, kar delamo?

Sinek je opazil, da so organizacije in posamezniki, ki navdihujejo in prepričljivo angažirajo ljudi, jasno opredelili, zakaj počnejo to, kar počnejo. Mislijo, delujejo in komunicirajo na podlagi zlatega kroga – od znotraj navzven. Po njegovih besedah se za neko stvar navdušimo, ko se lahko poistovetimo z njenim *zakajem*. Z njegovimi besedami: "Ljudje ne kupujejo tistega, kar počnete, temveč razlog, zakaj to počnete."²

Seveda Simon Sinek tega modela ni razvil s cerkvijo v mislih. Toda ali ne bi tudi mi – cerkev, krajevna skupnost ali mladinska skupina – imeli korist, če bi se tu in tam vprašali, zakaj obstajamo in zakaj delamo to, kar delamo? Ali lahko prav zdaj pojasniš, zakaj in zaradi katerega namena obstaja tvoja cerkev ali mladinska skupina? Ali bi drugi to ubesedili na enak način kakor ti?

Menim, da nas Simon Sinek usmerja k bistveni resnici. Kot cerkev ali mladinska skupina moramo opredeliti svoj *zakaj*. Šele takrat bomo zmožni reči, ali je tisto, kar nas žene – naš *zakaj* – usklajeno s tem, *kako* živimo. Šele tedaj bomo avtentični in

navdušeni kristjani (ali cerkev).³ Šele tedaj bomo lahko odgovorili na vprašanje, ali bi morala imeti trajnost osrednjo vlogo v življenju naše cerkve.

PODOBE CERKVE

Podobe nas hitro in neposredno usmerijo k našemu *zakaju*. Ne nagovarjajo nas samo razumsko, temveč tudi čustveno in intuitivno, kar je nujno potrebno, če želimo odkriti svoj pravi *zakaj*.⁴

Po besedah adventističnega teologa Richarda Ricea obstajajo tri podobe, ki so do zdaj zaznamovale identiteto naše cerkve: cerkev kot *vojska*, cerkev kot *podjetje* in cerkev kot *družina*.

Podoba *cerkve kot vojske* je globoko usidrana v zgodovini Izraela in cerkve. Zavojevanje Kanaana je ena od najveličastnejših starozaveznih zgodb. Najbolj barvita osebnost Izraelove zgodovine je verjetno David, ki je bil kralj in vojak. Apokaliptični knjigi Daniel in Razodetje sta polni raznolikih prizorov, ki spominjajo na vojno. Na primer: v Raz 19,11-21 sam Jezus na belem konju vodi nebeško vojsko. V Svetem pismu najdemo dobro znan odlomek o duhovni bojni opremljenosti (Ef 6,11.13-17). Nič nenavadnega, da je srednjeveška Cerkev navdušila mnoge kristjane, da so se pridružili

grozljivim križarskim vojnām. Tudi adventisti imamo to podobo vtakano v svoj DNK – ali ne govorimo tudi mi o velikem spopadu med svetlobo in temo?⁵

Podoba *cerkve kot podjetja* te bo morda še bolj presenetila. Tudi to podobo najdemo v Svetem pismu. Na primer v Iz 5,1-7 je izraelsko ljudstvo opisano kot Božji vinograd. Vinogradnik ga je zasadil z ljubečo skrbjo, toda ker ni obrodil sadov, ga je uničil. Skoraj polovica Jezusovih prilik govori o kmetih, trgovcih ali oskrbnikih, ki so odgovorni Bogu (glej na primer priliko o talentih v Mt 25,14-30). Zato me ne preseneča, da imata uspešnost in produktivnost v adventistični cerkvi pomembno vlogo. Številke so nam pogosto zelo pomembne (npr. število krstov, prihodki od desetine, število vernikov pri bogoslužju, število ljudi, ki pročuje Sveto pismo), ker mislimo, da je to način za merjenje naše

rasti in uspešnosti. Trenutna pobuda svetovne cerkve se imenuje *Popolna vključenost vernikov* (www.tmi.adventist.org) in temelji na razumevanju, da smo odgovorni Bogu.⁶

Nazadnje je tu še predstava o *cerkvi kot družini*, s katero se verjetno lahko najbolj poistovetimo. Po eni strani Sveto pismo govori o Bogu kot o Očetu in Materi (Ps 103,13; Iz 66,13), po drugi pa o cerkvi kot družini (Lk 8,19-21; Mr 10,28-30; Ef 2,18-19). Sam Jezus nas je naučil moliti Gospodovo molitev, ki se začne tako, da Bogu rečemo naš Oče (Mt 6,9). Apostol Pavel je pisal o tem, da smo bili posvojeni v Božjo družino; Sveti Duh nam zagotavlja, da smo Božji otroci (Gal 4,6-7; Rim 8,15.23; 9,4; Ef 1,5). Logična posledica tega je, da smo bratje in sestre drug drugemu. Ta zamisel je vtakana celo v naš način izražanja, ko drug drugemu rečemo *brat ali sestra v Kristusu*.⁷

"Podobe nas hitro in neposredno usmerijo k našemu zakaju. Ne nagovarjajo nas samo razumsko, temveč tudi čustveno in intuitivno."

"Takšen zakaj me navdušuje. Sanjam o cerkvi, ki ne le pridiga drugim, temveč je kakor Jezus navdušena nad Božjim kraljestvom in se želi naučiti živeti po njegovih vrednotah."

V Svetem pismu najdemo vse tri podobe. Vsaka izpostavlja pomemben vidik adventističnega razumevanja cerkve. Nobenega ne bi smeli zanemariti. Toda da bi oblikovali jasen *zakaj*, se moramo odločiti glede vodilne in osrednje metafore, ki nas opredeljuje kot cerkev in povzema namen našega obstoja. Ali je to bojevanje za Boga? Opravljanje določenih nalog zanj? Ali biti družina?

Čeprav mi je kakor Richardu Ricu najbolj pri srcu podoba družine, bi jo rad malce preoblikoval, saj cerkev ne bi smela biti konec sama po sebi, temveč *družina z namenom*, v tem primeru *družina z družbeno odgovornostjo*. Zaradi tega bi naštetemu dodal še en koncept, ki je sestavljen iz treh podob z istim temeljnim pomenom: *cerkev kot sol*, *luč* in *pismo svetu*.

Kakor smo že omenili, je bilo Jezusovo osrednje sporočilo Božje kraljestvo (Mt 4,17; Mr 1,15; Lk 4,16-21; Apd 1,3.6; 28,23.31). Samo v Novi zavezi je omenjeno 162-krat.⁸ Jezus je bil utelešenje Božjega kraljestva (npr. Mt 11,1-6). Poleg tega je izkoristil vsako priložnost, da bi ljudem pokazal *naravo* tega kraljestva (npr. v pridigi na gori blagrov in v svojih prilikah). Naučil nas je celo moliti zanj: "Pridi tvoje kraljestvo" (Mt 6,10). Če je bilo Božje kraljestvo njegov *zakaj*, ali ne bi bilo smiselno, da je tudi naš? Da tudi mi oznanjamo, da je Božje kraljestvo blizu? Da nas usmerjajo njegove vrednote in da si ga zmeraj in povsod prizadevamo narediti oprijemljivega, četudi le deloma? Vse to, da bi bili *sol* (Mt 5,13), *luč* (Mt 5,14-16) in *pismo* (2 Kor 3,2-3) temu svetu.

Takšen *zakaj* me navdušuje. Sanjam o cerkvi, ki ne le pridiga drugim, temveč je kakor Jezus navdušena nad Božjim kraljestvom in se želi naučiti živeti po njegovih vrednotah, pa čeprav bo to včasih pomenilo plavati proti toku.

Kaj misliš, ali ne bi morale biti za cerkev s takšnim *zakajem* skrb za stvarstvo, družbena pravičnost, ljubezen do bližnjega in odgovornost do prihodnjih rodov teme izjemnega pomena?

MOLITEV DNEVA

Dragi Bog, cerkev je tvoja zamisel za dobro tega sveta. Prosim, pomagaj nam svoj *zakaj* uskladiti s tvojim, da bi ljudje v naši sredi lahko doživeli tvoje kraljestvo kljub našim pomanjkljivostim.

VPRAŠANJA

"Vi ste sol zemlje. Če pa se sol pokvari, s čim naj se osoli? Ni za drugo, kakor da se vrže proč in jo ljudje pohodijo." (Mt 5, 13)

1. Kaj je *zakaj* tvoje krajeвне cerkve?
2. Danes smo obravnavali različne podobe cerkve. Ali v svoji cerkvi opaziš vedenje ali obrede, ki se ujemajo s podobami cerkve, ki smo jih našli? Pojasni svoj odgovor.
3. Kaj je tvoj osebni *zakaj* za cerkev? Kako ga živiš?
4. Ali se skrb za stvarstvo, družbena pravičnost, ljubezen do bližnjega in odgovornost do prihodnjih rodov ujemajo s tvojim *zakajem* za cerkev? Pojasni svoj odgovor.

[illegible]

OSEBNI IZZIV

IZZIV SKUPNOSTI

Zelo konkreten in preprost način, s katerim lahko pokažete, kako pomembni so za vašo cerkev skrb za stvarstvo, družbena pravičnost, ljubezen do bližnjega in odgovornost do prihodnjih rodov, je, da se dogovorite o določenih trajnostnih praksah. Seveda pa to zahteva, da nekdo naredi prvi korak oziroma prve korake. Danes **te** želimo izzvati, da postaneš vodja in pobudnik takšnih sprememb v svoji krajevni cerkvi.

Izberi trajnostno prakso, ki jo želiš vključiti v vsakdanje življenje svoje krajevne cerkve. Med datotekami za prenos poišči seznam predlogov.

Tukaj je nekaj splošnih namigov, ki so ti lahko v pomoč pri prizadevanjih za trajnostne prakse v tvoji cerkvi:

1. **Živi** to, o čemer bi rad prepričal druge. Verodostojno in zanesljivo ravnanje je edini način, da pridobiš ljudi na svojo stran.
2. Če je možno, v cerkvi ali v svoji mladinski skupini **poišči so-mišljenike**. Skupaj lahko svojo zadevo predstavite pastoru ali celotni cerkvi.
3. Bratom in sestram v cerkvi **daj čas za preizkušanje** nove trajnostne prakse. Ljudje smo po navadi dovzetnejši za nove zamisli, kadar je poskus časovno omejen. Tako lahko pridobimo izkušnje in zmanjšamo svoje strahove. Kasneje je pripravljenost za sprejemanje dolgoročnih odločitev veliko večja.
4. **Ne bodi zagrenjen**, če te ljudje sprva ne bodo želeli poslušati. Vztrajaj in išči načine, kako lahko na prijazen in ljubeč, a hkrati tudi odločen način izraziš svojo zaskrbljenost. Spremembe pogosto zahtevajo **čas**.
5. Ko se cerkev odloči narediti korak, ne pozabi **proslaviti** tega, kar si dosegel. To ti bo dalo moč in samozavest za naslednje korake.

Ta izziv sem opravil (datum):

Datoteke za prenos:
bit.ly/WOP22downloads

ZA RAZMISLEK

KO VERNIKI PREVZAMEJO ODGOVORNOST

Grška beseda *eklezija* je v Novi zavezi 109-krat uporabljena za zbrano cerkev. To besedo so prevajalci septuaginte (Stare zaveze v grškem jeziku) uporabili za opis zbiranja zaveznega ljudstva (heb. *qahal*). Prevajalci pri tem očitno namerno niso uporabili verskega izraza, temveč besedo s precejšnjim političnim pomenom. Beseda *eklezija* že od 5. stoletja pred Kristusom opisuje plenarni zbor vseh volilno upravičenih prebivalcev nekega grškega mesta (polisa). Plenarni zbor je bil sklican, da odloča o stvareh v korist mesta. Ko je novozavezni bralec bral o Jezusovi *ekleziji*, je v njegovih mislih najbrž odmevalo to razumevanje. "Biti poklican iz" ne bi smeli razumeti v smislu poslavljanja od sveta, temveč bolj v smislu "plenarnega zbora", ki deluje v korist tega sveta.⁹

Pomisli na bogoslužje in življenje tvoje krajevne cerkve. Ali se kot cerkev zavedate potreb sveta in razmišljate o tem, kaj lahko prispevate? Kako se lahko kot cerkev bolje odrežemo?

ČUDEŽI

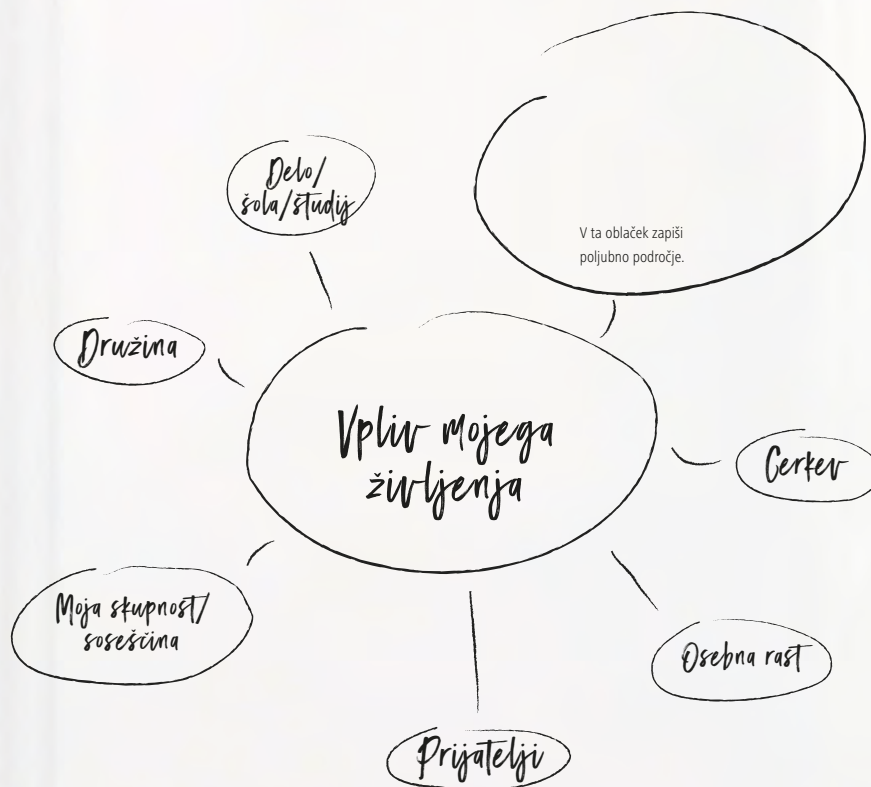
Ključno besedilo

JN 6,1-15

ICEBREAKER

NAŠE ŽIVLJENJE IMA VPLIV¹

1. Ali si vplival oziroma vplivaš na različna področja svojega življenja? Pri oblikovanju odgovora si pomagaj s spodnjim miselnim vzorcem. (Med datotekami za prenos poišči primer, ki te bo vodil pri tej aktivnosti.)

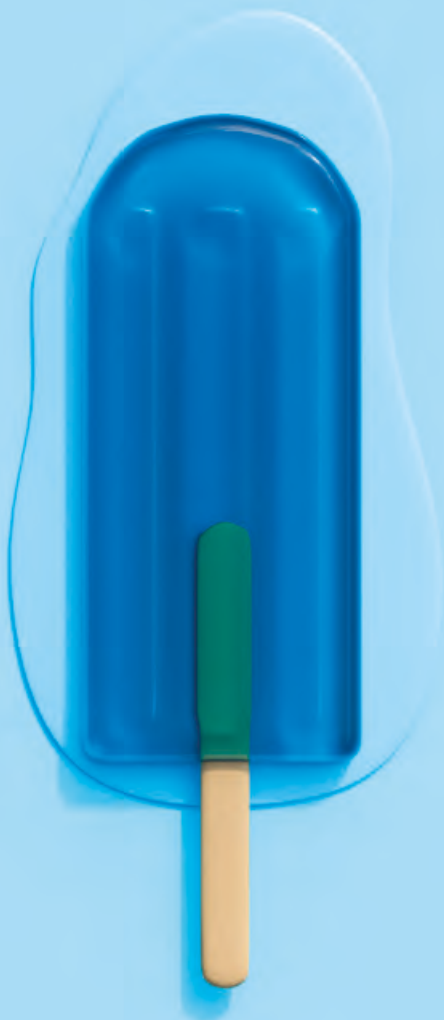
2. Kako se počutiš ob misli, da ima tvoje življenje vpliv?
 3. Kako veš, da si naredil pozitivne spremembe?
 4. Ali si bil presenečen nad določenimi spoznanji, do katerih si prišel med tem premislekom?

Če je mogoče, svojo izkušnjo povej drugim.

Opomba: Če želiš, si lahko preneseš še več icebreakerjev.

bit.ly/WOP22downloads

"Poročila organizacij,
ki redno spremljajo
njegovo stanje, so
zadnja leta precej
šokantna."

Oceani hladijo ozračje tako, da absorbirajo približno 90 % zemljine nakopičene toplote. Zaradi tega vode naraščajo, morska gladina pa se viša. Ta pojav še poslabšuje taljenje ledu na polarnih območjih. Poleg tega oceani absorbirajo približno 23 % letnih izpustov ogljikovega dioksida, kar niža njihovo pH vrednost in posledično vodi v zakisanost oceanov.²

Posledice so drastične:

- ✓ Segrevanje in kisanje oceanov ogrožata morsko življenje, še posebej koralne grebene, ki so dom več kot četrtini vseh morskih organizmov.³
- ✓ Naraščanje morske gladine ogroža obalne predele.⁴ Hiše in mesta so vse pogostejše poplavljeni. Rodovitna zemlja je pogosto uničena, potem ko jo je poplavela morska voda. V najhujših primerih je kontaminirana celo podtalnica.
- ✓ Širom sveta več kot 800 milijonov ljudi nima dostopa do pitne vode.⁵ Bolj kot se bo ozračje segrevalo, več ljudi bo trpelo zaradi pomanjkanja vode.
- ✓ Skrajni vremenski pojavi, kakor na primer huda vročina, suša, močne nevihte in poplave, bodo še pogostejši in bodo uničevali pridelek ter povzročili divje požare in lakoto. To bo posledično zaneslo konflikte in mnogi ljudje bodo prisiljeni zapustiti svoj dom.

ŠOKANTNA NOVICI

Z našim planetom ni vse dobro. Poročila organizacij, ki redno spremljajo njegovo stanje, so zadnja leta precej šokantna.

Podnebje spremljajo od leta 1850. Leta 2019 je bila povprečna temperatura zemlje že za 1,1 °C višja od predindustrijskih temperatur. Leto 2019 ni osamljen primer. Obdobje med letoma 2015 in 2019 velja za najtoplejše doslej. Od 80. let 20. stoletja je vsako naslednje desetletje toplejše od prejšnjega. Koncentracije toplogrednih plinov v ozračju so dosegle najvišjo vrednost leta 2018, pri čemer je ogljikov dioksid znašal 147 %, metan 259 % in dušikov oksid 123 % predindustrijske ravni.

- Podnebne spremembe pospešujejo množično izumiranje vrst,⁶ določene rastline in živali lahko namreč preživijo samo znotraj določenega temperaturnega območja.
- Zelo verjetno je, da se bodo podnebne spremembe še poslabšale, ko bodo presežene tako imenovane prelomne točke.⁷ To vključuje beljenje koral, taljenje polarnega ledu, odmrzovanje trajno zamrznjenih tal (permafrosta) in izgubo amazonskega pragozda,⁸ če nam globalnega segrevanja ne bo uspelo omejiti na 1,5 °C. Če bomo še naprej ravnali, kakor smo navajeni, bo po ocenah znanstvenikov temperatura do konca stoletja zrasla za od 3 do 5 °C.⁹

Z našim planetom ni vse dobro, toda še vedno obstaja upanje. Petteri Taalas, generalni sekretar Svetovne meteorološke organizacije, tako opisuje naš zelo poseben položaj v tej resničnosti: "Smo prva generacija, ki popolnoma razume klimatske spremembe, in zadnja, ki še lahko ukrepa."¹⁰

DVOBOJ Z GOLJATOM

Kadar se z adventisti pogovarjam o stanju našega planeta, da bi jih spodbudil, naj naredijo več za njegovo zaščito, poleg vprašanja, ali je to sploh naša odgovornost, pogosto slišim komentar: "Saj ne morem narediti ničesar, kar bi v resnici povzročilo spremembo."

Ker je pred nami res ogromen izziv, lahko s *človeškega* vidika razumem to razmišljanje, a menim, da se ne ujema s stališčem *vernika*. To je morda precej drzna izjava, zato jo želim pojasniti s tremi argumenti:

1. *Verjamem, da je Božja volja, da si prizadevamo ohraniti ta planet* (glej prvo poglavje). Gre namreč za njegovo stvarstvo, ki ga ima rad. Zaupal nam ga je (1 Mz 2,15), toda obenem nikdar ni prenehal skrbeti zanj in ga obnavljati (Ps 104,30). Božja volja je, da je vse stvarstvo odrešeno (Rim 8,20-21; Kol 1,15-20); in če je to njegova volja, ali je ne bi morali kot Jezusovi učenci tudi izpolnjevati?

2. *Odgovoren sem za svoje ravnanje in dejanja, toda ne za rezultate*. Obstaja več načinov, kako vedenje in ravnanje oceniti z moralnega vidika. V našem kontekstu v glavnem obstajata dve različni stališči. Prvo se osredotoča na rezultate, na uspešnost delovanja. Imenujemo ga *utilitarizem*.

"Smo prva generacija, ki popolnoma razume klimatske spremembe, in zadnja, ki še lahko ukrepa."

Drugo moralno stališče izvira iz Kantove filozofije. Kant pravi, da dobro dejanje ni odvisno od rezultatov, temveč od posameznikove volje in motivacije. Tako bo dobro dejanje usmerjala naslednja formula: "Deluj v skladu s tistim življenjskim vodilom, za katerega si želiš, da postane vsesplošen zakon." To stališče je znano kot *kategorični imperativ*.

Seveda razumem, da se sprašujemo, *kaj se bo na svetovni ravni sploh spremenilo*, če se bomo *osebno* odpovedali določenim stvarem, še posebej, ko vidimo, da tudi ljudje okoli nas ne naredijo ničesar glede tega. Osebno menim, da pomembne življenjske odločitve ne bi smele temeljiti na tem, kar delajo drugi. Namesto tega bi morali zbrati pogum, da naredimo pravo stvar, ker je tako prav – še posebej, če smo prepričani, da je v skladu z Božjo voljo. Mimogrede, to delamo precej pogosto. Prilagamo desetino, čeprav včasih ne vemo, kako nam bo uspelo priti skozi mesec. Posvečujemo soboto, čeprav se moramo zaradi tega spopasti z nasprotovanjem. Verujemo v stvarjenje, čeprav je prevladujoč znanstveni model evolucija. Vse to delamo, ker verjamemo, da je to Božja volja, čeprav to pomeni plavati proti toku in se zavedati, da morda nimajo

kakšnega posebnega vpliva na našo državo in še manj na svet. Zakaj nam je potem tako težko osebno in cerkveno življenje narediti bolj trajnostno kljub zavedanju, da z našim trenutnim življenjskim slogom izkoriščamo ljudi in planet?

3. *Verjamem, da se čudeži dogajajo, ko so ljudje pripravljeni narediti korak vere in zaupati, da bo Bog majhne stvari spreminil v velike.* Pred leti je adventistični pisec Jon Paulien mojo pozornost usmeril na pomembno svetopisemsko načelo: v Evangeliju po Janezu se čudeži zgodijo, kadar ljudje sodelujejo z Bogom.¹¹ Na poroki v Kani ne bi bilo vina, če služabniki ne bi težkih vrčev do vrha napolnili z vodo (Jn 2,7). Hromec ob bazenu v Betezdi, ki je bil 38 let bolan in ni mogel niti vstati (Jn 5,5), se je na Jezusov ukaz postavil na noge in pobral svojo posteljo. Zahvaljujoč petim hlebom in dvema ribama, ki jih je deček odstopil Jezusu, je bilo nahranjenih 5000 moških (Jn 6,9). Jezus je ozdravil človeka, ki se je rodil slep; njegove oči je namazal z mešanico zemlje in slin ter mu rekel, naj se gre umiti v vodnjak Síloa. Šele tedaj je ozdravel (Jn 9,7).

Čudeži so torej posledica sodelovanja med ljudmi in Bogom. Zame to pomeni, da moramo kot verniki vedno zaupati, da bo Bog iz majhnih reči, ki jih prispevamo, naredil velike. Tudi velikan Goljat je padel zaradi frače in kamenčka. Šoloobveznemu dekletu je z vztrajnimi protesti pred parlamentom uspelo, da je svetovna politika začela obravnavati problem podnebnih sprememb.

"Zame to pomeni, da moramo kot verniki vedno zaupati, da bo Bog iz majhnih reči, ki jih prispevamo, naredil velike."

"Morda se bo jutri zaskrbel sodni dan; samo takrat in nič prej se bomo lahko nehali truditi za boljšo prihodnost."

Iz naštetih razlogov težko razumem, kako lahko Jezusovi sledilci preprosto obupajo, namesto da bi se spopadli z velikimi izzivi današnjega časa – z Goljati – in se odločili sodelovati v obstoječih pobudah.

Upanje najdemo v besedah našega brata, borca odporiškega gibanja, ki je, medtem ko je bil zapornik nacističnega zapora med kruto drugo svetovno vojno, zapisal naslednje besede:

"V svojem bistvu optimizem ni način gledanja na trenutne okoliščine, temveč je življenjska moč, moč upanja, ko se drugi umaknejo, moč držati glavo pokonci, ko je videti, kakor da je vse uničeno, moč za prenašanje neuspehov, moč, ki prihodnosti nikoli ne prepusti nasprotniku, ampak jo zahteva zase. Seveda obstaja tudi neumen, strahopeten optimizem, ki je graje vreden. Toda nihče ne bi smel zaničevati optimizma kot želje za prihodnost /.../. Bolni si ne upajo okužiti zdravega življenja. So ljudje, ki menijo, da je neresno, in kristjani, ki menijo, da ni pobožno upati na boljšo

prihodnost na zemlji in se pripravljati zanj. Na podlagi tega, kar se zdaj dogaja, verjamejo v kaos, nered in katastrofo. Umikajo se iz obupa ali pobožno bežijo pred odgovornostjo nadaljnjega življenja in obnovo za prihodnje rodove. Morda se bo jutri zaskrbel sodni dan; samo takrat in nič prej se bomo lahko nehali truditi za boljšo prihodnost." (Dietrich Bonhoeffer)¹²

MOLITEV DNEVA

Dragi Bog, človeštvo stoji na razpotju. Priložnost imamo, da tvoje stvarstvo in prihodnji rod obvarujemo pred strašno in nepopravljivo škodo. Prosim, daj nam odločnost in pogum za spopad s tem Goljatom!

VPRAŠANJA

"Tukaj je deček, ki ima pet ječmenovih hlebov in dve ribi, a kaj je to za toliko ljudi?" (Jn 6,9)

1. Ali si že kdaj doživel čudež? Kako je bil videti?
2. "Čudeži se zgodijo, kadar ljudje sodelujejo z Bogom." Kako se počutiš zaradi tega? Kaj misliš, zakaj se je Bog odločil delovati na tak način?
3. Katere tvoje pretekle odločitve je usmerjal utilitarizem? Katere pa kategorični imperativ? Ali bi se danes odločil drugače? Pojasni, kako in zakaj.
4. Na katerih področjih življenja kažeš optimizem, kakršnega je opisal Dietrich Bonhoeffer?
5. Kaj je "pet ječmenovih hlebov in dve ribi" v tvojem boju proti podnebnim spremembam?

A large grid of dots for writing answers.

TVOJA MOLITEV IN TVOJ DOPRINOS

Mimogrede, če molite v skupini, bo takšno razmišljanje na koncu molitve močno okrepilo vašo skupno izkušnjo.

Ta izjav sem opravił (datum):

BOG USMERJA SVETOVNO ZGODOVINO IN KLIČE LJUDI IZVEN CERKVE

Bog očitno deluje tudi na ljudi zunaj svoje cerkve. Na kakšen način te to motivira za sodelovanje z drugimi?

[illegible]

SPRE- MEMBA

Ključno besedilo

NEH 1-2

18:00

Bert Seefeldt
Online

< Chats

ICEBREAKER

Hola! Ime mi je Sayei Méndez. Stara sem 22 let in živim v Španiji. Pravkar sem zaključila študij morske biologije; veselim se delati kot srednješolska profesorica naravoslovnih ved. Rada sodelujem pri stezosledcih in v mladinskem oddelku svoje cerkve. Prav tako sem navdušena nad okoljem in dobrobitjo družbe, o čemer se bom danes z veseljem pogovarjala z vami.

Na katere načine si ali si bila vključena v svojo skupnost?

S skupino, ki je v moji cerkvi proučevala Sveto pismo, smo eno leto vsako soboto popoldne delili hrano brezdomcem. Pogovarjali smo se z njimi in prisluhnili njihovim zgodbam. Prinesli smo jim tudi oblačila in odeje ali jim pomagali urediti papirje. Zdaj sem prostovoljka ADRE. ADRA vsak dan zbere hrano v trgovinah in jo pelje tja, kjer mestna hiša pomaga ljudem v finančni stiski. Običajno se jim pridružim ob torkih, ker so za ta dan zadolženi mladi iz naše cerkve. Super je, ker se nam včasih pridružijo ljudje, ki ne hodijo v cerkev. Pomagamo ljudem in rešimo na tone hrane, ki bi sicer končala v smeteh. Občasno pomagam čistiti obalo, prav tako pomagam v zavetiščih za živali in na mirovnih dogodkih, ki jih organizirajo nevladne organizacije, kot je na primer A21, ki si prizadeva ustaviti trgovino z ljudmi.

Zakaj to delaš?

Verjamem, da je vsak človek, vsaka žival in rastlina, vsaka plaža in gora Božje stvarstvo. Verjamem, da smo poklicani skrbeti zanje. Vem, da en človek ne more spremeniti sveta, toda videla sem, kako lahko ena oseba spremeni življenje mnogim! Vsi smo poklicani pomagati ljudem v potrebi in živeti trajnostni življenjski slog, da bi prihodnje generacije imele enake priložnosti, kot jih imamo mi.

Kaj si se naučila na podlagi svojih izkušenj?

Začela sem se zavedati trenutnih problemov našega sveta, na primer migracij zaradi vojn, podnebnih sprememb zaradi našega življenjskega sloga, izumiranja živali zaradi naše sebičnosti, krčenja gozdov ... Spoznala sem, da je zunaj naše cerkve veliko nevladnih organizacij, prostovoljskih programov, protestov in ljudi, ki se borijo proti tem težavam. Od njihove ljubezni in skrbi se lahko veliko naučimo. Naučila sem se, da se življenje okoli tebe lahko spremeni, če se dolgoročno zavežeš. Ko začneš živeti bolj trajnostno, pozitivno vplivaš na naš planet in na življenje drugih.

Vprašanja za razmislek:

- ✓ S katerimi deli Sayeine zgodbe si se lahko najbolj poistovetil? Kaj se ti je zdelo nenavadno?
- ✓ Ali si (bil) tudi ti vključen v podobne dejavnosti? Kakšna je (bila) tvoja izkušnja?
- ✓ V kolikšni meri so ljubezen, skrb, varstvo okolja in dobrobit živali del tvoje izkušnje kot Jezusovega učenca?
- ✓ Kako bi lahko še bolj aktivno sodeloval na teh področjih?

TRAJNOSTNA DRUŽBA JE MOGOČA

Da bi se zgodila sprememba, potrebujemo miselno predstavo o tem, kakšne bi bile stvari, če bi bile drugačne. Če želimo prepričati sebe in navdušiti druge, moramo vedeti, kam gremo. Ni dovolj biti samo *proti* nečemu. Da bi bili konstruktivni, moramo oblikovati alternativno prihodnost. Na srečo je za izgradnjo bolj trajnostne družbe na voljo nekaj kakovostnih modelov. Zelo privlačen in priljubljen (in nov) trajnostni ekonomski model je razvila ekonomistka Kate Raworth; imenuje se "obročasta ekonomija".

Za razliko od prevladujoče ekonomije ta model deluje znotraj mej našega planeta (glej zunanji krog). To smo obravnavali že v prvem poglavju in vemo, da jih ne smemo preseči. Obenem "obročasta ekonomija" skrbi, da ima *vsak* človek dostojno življenje (glej notranji krog). Tako je videti ekonomija, ki ohranja stvarstvo in si prizadeva za pravico. "Varen in pravičen prostor" lahko ustvarimo samo tako, da sprejmemo meje našega planeta in poskrbimo, da so zadovoljene osnovne potrebe vseh (naše, naših otrok in drugih bitij). Kakor smo videli, to ni nekaj, kar bi si želeli samo mi, temveč si to želi tudi Bog.

BITI KOS VIZIJI

Spopasti se s tako zapleteno vizijo ni lahko. Zahteva močno zavzetost, upanje in vero (glej šesto poglavje), pa tudi pogum in bistrost. Te značajske lastnosti me spomnijo na Nehemija.

Nehemija je bil točaj perzijskega kralja Artakserksa I. Kakor mnogi Izraelci njegovega časa je bil rojen v babilonski sužnosti. Nekateri njegovi rojaki so se že vrnili domov, toda sam še nikoli ni bil v Izraelu. Kljub temu je izrazil veliko zanimanje za življenjske pogoje sorojakov doma in v prestolnici, Jeruzalemu. Ko je izvedel, da so v veliki stiski in da je jeruzalemsko obzidje še vedno v ruševinah, je več dni žaloval, jokal, se postil in molil (Neh 1,2-4). Potem pa je ukrepal. Zbral je pogum in prosil kralja, naj ga pošlje v Jeruzalem obnovit mesto. Na presenečenje se je perzijski kralj strinjal in Nehemija (točaja!) poslal opraviti nalogo. Artakserks mu je napisal celo pismo s pooblastilom za potovanje in naročilom glede gradbenega materiala, ki ga bo potreboval (Neh 2,1-8).

Ko je prišel tja, je našel veliko podpornikov in tudi nasprotnikov. Spremljale so ga številne težave, toda na koncu mu je uspelo obnoviti mestno obzidje. Njegova vizija je postala resničnost, ker:

- / je upošteval obstoječo potrebo;
- / je vedel, da je neprestano tarnanje proti Božji volji;
- / je imel pogum prositi za pomoč druge, še posebej tiste na odgovornih položajih;
- / zaradi nasprotovanja ni izgubil poguma.

Verjamem, da ta načela spremembe veljajo še danes, še posebej na področju naše zavezanosti vzpostaviti in ustvariti pravičnejši svet.

"Brez ustreznih struktur bo trajnostni način življenja videti kot potiskanje težkega kamna po hribu navzgor."

BODI USTVARJALEC IN NE POTROŠNIK

To, kar sem se na področju svoje predanosti trajnostnemu življenju naučil *novega* in kar sem *ponovno odkril* v Nehemijevi izkušnji, je naslednje načelo: *Prosi druge, še posebej tiste na odgovornih položajih, naj ti pomagajo.*

Če želimo druge navdušiti za alternativni življenjski slog, se moramo najprej sami naučiti nakupovati, potovati, jesti in živeti bolj trajnostno. Kakor pravi pregovor: "Bodi sprememba, ki jo želiš videti v svetu." Posamezne in osebne vedenjske spremembe imajo zelo omejen učinek. Same po sebi niso dovolj, da bi dosegle to, kar moramo doseči kot družba – na primer v smeri obročaste ekonomije ali celo tega, da omejimo globalno segrevanje na največ 1,5 °C.

Kakor Nehemija moramo tudi mi biti ustvarjalci in ne potrošniki. Prizadevati si moramo ustvariti strukture, ki nam bodo omogočile uresničiti našo zamisel ali vizijo, strukture, ki bodo nam in ljudem okoli nas pomagale živeti bolj trajnostno. Upati si moramo narediti naslednji korak in pristopiti ljudem na odgovornih položajih, tistim, ki imajo možnost ustvariti strukturne spremembe. Brez ustreznih struktur bo trajnostni način življenja videti kot potiskanje težkega kamna po hribu navzgor.

PRIMER: SOBOTA, TRAJNOSTNA STRUKTURA

Sobota je trajnostna struktura, ki nam jo je dal Bog; njen jasen cilj je ustvariti varen in pravičen prostor za vsakogar.

Prvič, Bog je tedensko soboto ustvaril kot ponavljajoči se ritual, ki nas vsak teden spomni na ključne elemente naše vere – da je ta svet njegovo stvarstvo (2 Mz 20,8-11), da je Bog osvobodil vse ljudi (5 Mz 5,12-15) in da sobotnega počitka ne bi smeli zadržati samo zase, temveč bi ga morali deliti z drugimi bitji.

Drugič, zemlja bi morala vsako sedmo leto uživati sobotni počitek (3 Mz 25,1-7). *Sobotno leto*. V tem letu zemlja ne sme biti obdelovana, temveč mora *počivati*. Lastnik ne sme požeti tega, kar obrodi sama po sebi, ampak to pustiti drugim ljudem in živalim.

In tretjič, po sedem krat sedmih letih, tj. po sedmih sobotnih letih, je petdeseto leto jubilejno (3 Mz 25,8-10). V tem letu se mora bogastvo enakomerno porazdeliti med vse; tako lahko vsakdo spet dobi to, kar je bilo sprva njegovo – svojo zemljo in vir zaslužka. V tem letu vsakdo postane svoboden in se lahko vrne k svoji družini.

Bog je Izraelcem s tedensko soboto ter s sobotnim in jubilejnim letom dal jasno ureditev, ki jim je pomagala ustvariti varen in pravičen življenjski prostor za ljudi, živali in zemljo. To ni samo starozavezna nostalgija. Jezus je zelo razločno povedal, da to velja tudi za nas, ko je naznanil, da je njegovo poslanstvo oznaniti jubilejno leto (Lk 4,16-21; SSP to prevaja kot "leto, ki je ljubo Gospodu").

USTVARIMO TRAJNOSTNE STRUKTURE

Spremembe lahko začnemo ustvarjati z izvajanjem tega, kar nemška nevladna organizacija Germanwatch imenuje *handprint actions* (*dejanja odtisa rok*). Cilj teh dejanj je spremeniti obstoječe okvire in strukture, da bi ne le nam, ampak tudi drugim omogočili bolj trajnostni način življenja. Tukaj je nekaj primerov:²

- ✓ Odlično je, če ješ sezonsko, domačo, ekološko, vegetarijansko ali vegansko hrano. Tako zagotovo živiš na način, ki je prijaznejši podnebjju in zdravju. Toda na podnebje, zemljo, dobrobit živali in biotsko raznolikost lahko imaš še večji vpliv, če ta trajnostna merila zagovarjaš kot standard za svojo šolsko menzo, cerkev in celo mladinske dogodke.
- ✓ Mnogo ljudi se je odtujilo od narave, še posebej tisti, ki živijo v mestih. Za oživitve stika z naravnim ciklom ter s pridelavo sadja in zelenjave je lahko zelo koristno, če začneš vrtnariti na način, ki je v harmoniji z naravo (npr. na šolskem ali cerkvenem vrtu). To ne bo okrepilo le tvoje povezanosti z naravo, ampak bo koristilo tudi drugim – tistim, ki bodo pri tem sodelovali s tabo, in tistim, ki bodo prišli za teboj.

"Spremembe lahko začnemo ustvarjati z izvajanjem tega, kar nemška nevladna organizacija Germanwatch imenuje *handprint actions*."

"V povprečju ima vsak Evropejec približno 10.000 stvari. Ali res potrebuješ vse to?"

- ✓ V povprečju ima vsak Evropejec približno 10.000 stvari. Ali res potrebuje vse to? Gotovo obstajajo reči, ki jih uporabljamo bolj redko, na primer vrtalnik, pekač za vafle, kosilnica. Kaj, če bi v svoji ulici ali cerkvi predlagal, da si določene predmete delite in z njimi upravljate kot skupnost? Tako se lahko izognemo temu, da bi vsakdo moral vse kupiti novo. Obstaja veliko trgovin za izposojlo in izmenjavo predmetov, javnih knjižnih polic, tečajev šivanja in delavnic, kjer se ljudje lahko naučijo, kako izdelati ali popraviti določene stvari. Vse, kar potrebuješ za takšno pobudo, je poceni prostor in ustrezna infrastruktura. Ali ne bi bilo koristno, če bi vaša cerkev skupnosti ponudila kaj takšnega?³
- ✓ Splošno znano je, da je letenje škodljivo za podnebje. Kljub temu pa se na šolskih izletih, poslovnih potovanjih ali mladinskih dogodkih skoraj nikoli ne sprašujemo o tem, čeprav v večini primerov obstajajo dobre alternative in vznemirljiva mesta, ki jih lahko obiščemo z drugimi prevoznimi sredstvi. V šoli/na fakulteti/v mladinski skupini/službi/cerkvi se lahko zavzameš za to, da se sprejme odločitev, da se zaradi obvarovanja podnebja načeloma izogiba potovanju z letalom, razen v primeru izravnave CO₂ izpustov.⁴

Če želimo živeti v bolj trajnostnem svetu, morajo naše osebne trajnostne odločitve postati načelne, naše enkratne trajnostne dejavnosti pa morajo postati stalni okvirji in strukture.⁵

Dokler je trajnostno življenje dražje – družbena in ekološka škoda po navadi nista vsčeti – bolj zapleteno in družbeno manj sprejemljivo ter v nekaterih primerih težko izvedljivo, trajnostno vedenje ne bo postalo način življenja večjega števila prebivalcev oziroma ne bo splošno sprejet standard. Toda prav to se mora zgoditi, če želimo, da čim več ljudi ravna in živi trajnostno.

Ali si pripravljen postati del te nujne spremembe?

Dragi Bog, pogosto mi obstoječe in uveljavljene strukture onemogočajo delati dobro. Daj mi modrost, da jih razkrinkam in oblikujem tako, da bo čim več ljudi navdih-njenih ohraniti tvoje stvarstvo in živeti pravično.

VPRAŠANJA

"Ko sem slišal te besede, sem se usedel, jokal in žaloval dneve in dneve; postil sem se in molil pred nebežkim Bogom. 'Oh, moj Gospod, prosim, prisluhni prošnji tvojega služabnika in molitvi tvojih služabnikov, ki se hočejo bati tvojega imena. Bodi danes, prosim, naklonjen svojemu služabniku in mu izkaži usmiljenje pred kraljem!' Takrat sem bil točaj pri kralju." (Neh 1,4.11; prevod NLT)

1. **Ko je Nehemija slišal o okoliščinah v Jeruzalemu, je več dni žaloval, jokal, se postil in molil (Neh 1,3-4). Ali si se tudi ti kdaj v življenju počutil tako? V kakšnih okoliščinah si se znašel?**
2. **Nehemija se je odločil ukrepati in prositi perzijskega kralja za podporo. Ali si že kdaj prosil ljudi na pomembnih položajih za pomoč? Za kaj? Kakšna je bila tvoja izkušnja?**
3. **Ali si kdaj o soboti razmišljal kot o trajnostni strukturi? Kako se omenjeni pojmi – stvarjenje, odrešitev, tedenska sobota, sobotno in jubilejno leto – kažejo v tvoji sobotni praksi?**

[illegible]

ODTIS TVOJIH ROK

Ta izziv sem opravil (datum):

Datoteke za prenos:
bit.ly/WOP22downloads

JEZUS IN NJEGOVO POSLANSTVO

This image shows a single sheet of white, textured paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 10 visible lines. The paper has a slightly mottled appearance with some minor discoloration or foxing, particularly towards the edges. The lighting is even, highlighting the texture of the paper.

LAČ

Ključno besedilo

MT 5,1-16

ICEBREAKER

RAZMIŠLJATI IZVEN USTALJENIH OKVIRJEV

Dave Bookless, teolog in soustanovitelj krščanske okoljske organizacije *A Rocha*, v svoji knjigi *Planetwise* zagovarja stališče, da poslanstvo ni osredotočeno le na ljudi, ampak na obnovo vseh stvari v Kristusu.¹ Nato se osredotoči na "pet značilnosti poslanstva",² ki so naštetje spodaj.

Kako osebno razumeš poslanstvo? Pobarvaj kvadratke in tako označi, v kolikšni meri se strinjaš z vsako trditvijo o poslanstvu.

Poslanstvo cerkve je Kristusovo poslanstvo:

1. Oznanjevanje vesele novice o Božjem kraljestvu.
○ ○ ○ ○ ○
2. Učiti, krščeovati in skrbeti za nove vernike.
○ ○ ○ ○ ○
3. Odzvati se na potrebe ljudi z ljubečim služenjem.
○ ○ ○ ○ ○
4. Spremeniti krivične družbene strukture, izpodbijati vsakršno obliko nasilja ter si prizadevati za mir in spravo.
○ ○ ○ ○ ○
5. Prizadevati si za zaščito integritete stvarstva ter ohranjati in obnavljati življenje na zemlji.
○ ○ ○ ○ ○

Vprašanja za razmislek:

- / Kaj meniš o takšnem razumevanju poslanstva?
- / V katerih pogledih se to razumevanje razlikuje od tvojega?
- / Ali veš, kako tvoja cerkev razume poslanstvo? Kaj je njeno poslanstvo?
- / Večkrat beremo Jezusovo veliko naročilo v Evangeliju po Mateju (glej Mt 28,18-20). Ali bi se kaj spremenilo, če bi se bolj osredotočili na Markovo različico: "Pojdite po vsem svetu in oznanite evangelij vsemu stvarstvu [kosmosu]" (Mr 16,15)?
- / Kako si predstavljaš cerkev, ki bi se ravnala po vseh petih značilnostih poslanstva?
- / Ali bi se tebi ali tvojim prijateljem takšna cerkev zdela privlačna?

REŠEVALNI ČOLN IN ORGANIZACIJA ZA NUĐENJE POMOČI

O poslanstvu bi lahko veliko povedali. Kaj sploh je poslanstvo? Kje se začne in kje konča? Kdaj smo uspešni pri tem? Kako ga moramo opraviti?

Leta 1980 je teolog David J. Bosch izdal knjigo, v kateri je primerjal dva prevladujoča pogleda na poslanstvo. Namerno je bil stereotipen in klišejski, ker je želel, da vsakdo jasno razume obe stališči.

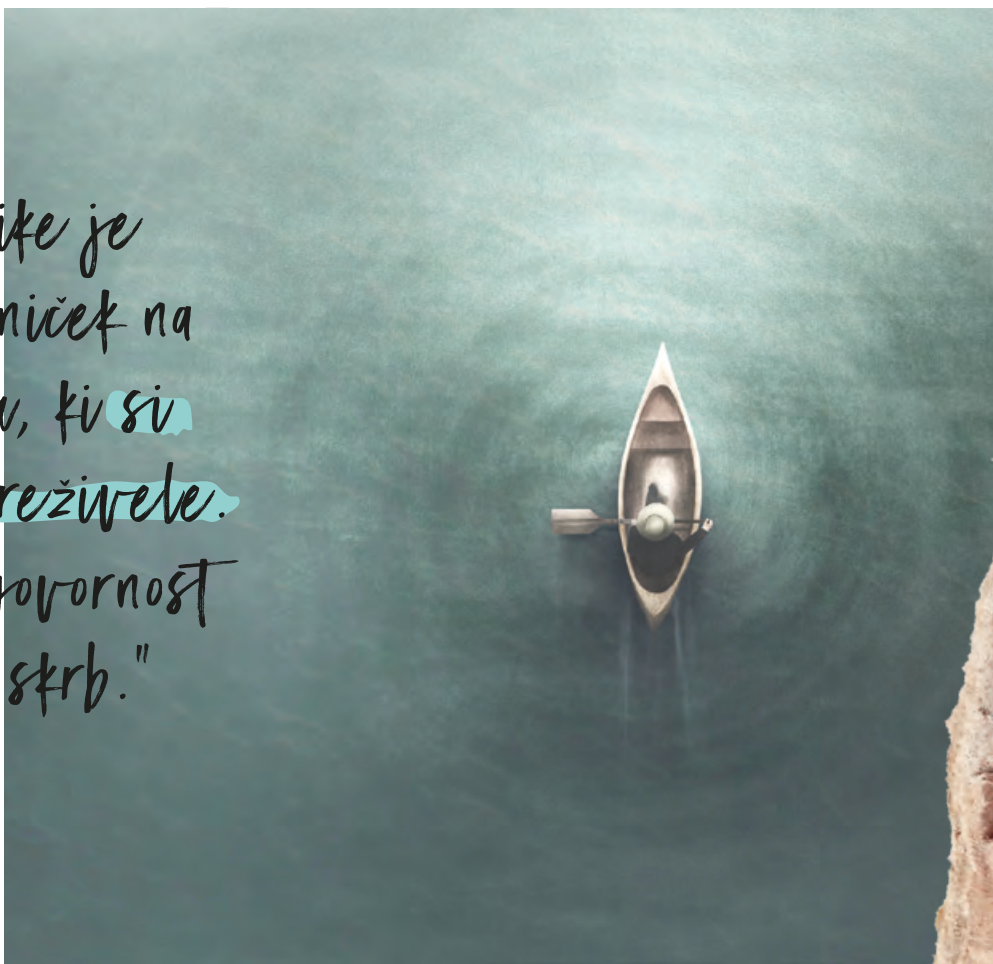
Opazil je, da je za nekatere vernike cerkev "rešilni čolniček na razburkanem morju, ki si prizadeva rešiti preživele. Ti se znajdejo v neudobnem čolnu, kjer se iz strahu, da bi jih valovi spet vrgli v morje, trdno držijo drug drugega." Njihova edina naloga je rešiti druge preživele in čakati na luksuzno čezoceanko, ki jih bo nekega dne pripeljala v varno пристanišče.³ Pri tem pogledu je poslanstvo enako oznanjevanju, ker je edina stvar, ki kaj šteje, pridobiti ljudi za Jezusa.⁴ Družbena odgovornost je skorajda zadnja skrb, Jezus bo namreč kmalu prišel, zato je družba tako ali tako obsojena na pogubo.

Drugi menijo, da poslanstvo pomeni biti Božji sodelavec *na svetu*. Pomeni biti "advokat za ta svet" in "prinesiti prihodnost v sedanjost kot rušilno moč".⁵ Pri takšnem stališču zveličanje ni omejeno le na obnovo posameznikovega odnosa z Bogom, temveč zajema osvoboditev ljudi, tako osebno kot družbeno; povedano drugače, v njihova življenja prinaša mir z željo, da bi bilo njihovo dobro počutje celostna izkušnja. Na žalost Bosch za to stališče ni zapisal metafore, a osebno menim, da bi bila ustrezna prispodoba organizacija za nudenje pomoči. Pri tem pogledu sta družbena kritika in reforma pomembni sestavini poslanstva.⁶

"O poslanstvu bi lahko veliko povedali. Kaj sploh je poslanstvo? Kje se začne in kje konča? Kdaj smo uspešni pri tem? Kako ga moramo opraviti?"

"Za nekatere vernike je cerkev rešilni čolniček na razburkanem morju, ki si prizadeva rešiti preživele. (...) Družbena odgovornost je skorajda zadnja skrb."

Moja izkušnja v adventistični cerkvi – ne le krajevno, temveč tudi državno in mednarodno – je pokazala, da se naša cerkev bolj nagiba k modelu rešilnega čolna. Večinoma smo zadovoljni, če lahko odgovornost za organizacijo pomoči prepustimo ADRI. Vendar menim, da nas ta enostranski pristop k poslanstvu oropa učinkovitosti. Obstajajo namreč tehtni razlogi – tako teološki kakor komunikacijski – da je cerkev tudi organizacija za nudenje pomoči.

DOBRA DELA

Jezus je svoje sledilce opisal kot sol zemlje in luč svetu. Pozval jih je, naj njihova luč sveti pred ljudmi, da bodo videli njihova *dobra dela* in čistili njihovega Očeta, ki je v nebesih (Mt 5,13-16).

V cerkvenem kontekstu smo verjetno že naveličani govoriti o dobrih delih. Nekateri so zelo previdni, da se ne bi ujeli v past zveličanja po delih, zato dobijo alergijsko reakcijo, kadar slišijo nasvet glede obnašanja. Spet drugi radi citirajo Jakoba (glej Jak

2,26), da bi pokazali, da je naša vera vstopnica za nebesa samo takrat, kadar jo spremljajo dela.

Toda v Mt 5,16 dela niso vprašanje zveličanja, temveč poslanstva. Zveličanje je še vedno Božji dar (spomni se, o čem smo govorili v drugem poglavju: *sola gratia*). Jezus na tem mestu jasno in nedvoumno pravi, da bodo naša dobra dela in ne naše lepe besede ljudi spodbudila k temu, da bodo *hvalili* Boga. Ali je mogoče, da so naša dejanja glasnejša od naših besed? Ali je mogoče, da je vera bolje izražena, če o njej ne le govorimo, ampak jo tudi živimo? Mojzes je poskušal to načelo privzgojiti Izraelcem (glej 5 Mz 6). Prav to načelo je še danes temeljnega pomena pri delu z mladimi: "Mlad človek v današnjem času ne želi samo poslušati tega, kar mu govoriš, ampak tudi videti, da živiš, kar trdiš, da veruješ."⁷

Do zdaj še nismo pojasnili tega, kaj je imel Jezus v mislih, ko je govoril o *dobrih* delih. Verjetno ima vsakdo med nami svojo predstavo o tem, kaj to pomeni. Toda da bi se približali temu, kar je s tem mislil Jezus (ali Matej kot avtor besedila), želim, da si skupaj ogledamo sobesedilo tega odlomka.

"Jezusovo **osrednje**
sporočilo je bilo bližina
Božjega kraljestva."

Jezusovo osrednje sporočilo je bilo bližina Božjega kraljestva. Matej pojasni, da je Jezus svoje poslanstvo začel tako: "Od tedaj je Jezus začel oznanjati in govoriti: 'Izpokorite se, kajti približalo se je nebeško kraljestvo.'" (Mt 4,17)⁸

Že v naslednjem poglavju začne Jezus usposablјati učence. Začne z blagri (Mt 5,3-12), ki orišejo glavne značilnosti osebe, ki dejavno išče Božje kraljestvo. Teolog Bernhard Ott to osebo opiše kot takšno, ki "pleše na glasbo nebeškega kraljestva". Njene značajske lastnosti povzame tako:⁹

- ✓ *Ponižnost.* Gre za pogumno priznanje, da je odvisna od Boga in ga potrebuje.
- ✓ *Potrpežljivost.* To ni le spontan občutek, ampak notranja naravnost, ki razodeva globoko zaskrbljenost za stiske tega sveta.
- ✓ *Krotkost.* A ne zaradi šibkosti, ampak zaradi izjemne notranje moči.¹⁰
- ✓ *Hrepenenje po pravici.* Hrepenenje po spremembi in obnovi; sveto nezadovoljstvo s statusom quo (ki je izraženo v poznejših značajskih lastnostih).
- ✓ *Usmiljenje.* Delovati v imenu pravice. V hebrejski tradiciji je to izraz resnične pobožnosti (glej Oz 6,6 CHR).
- ✓ *Čistost srca.* To se pogosto razume v napačnem smislu kot imeti "srce, ki je brez greha". Toda videti je, kakor da Jezus

v resnici govori o srcu s čistimi, nedvoumnimi in "lasersko usmerjenimi" nameni, ki se odražajo v naših dejanjih.

- ✓ *Pripravljenost delati za mir in spravo.* Ne govorimo o pasivnem miru (odsotnosti konflikta), temveč o dejavni zavezanosti miru.
- ✓ *Pripravljenost prenašati nasprotovanje zaradi pravice.* Ljudje s temi značajskimi lastnostmi se bodo od časa do časa srečali z nasprotovanjem. Zbrati je treba veliko notranje moči, da bi lahko še naprej "plesali na nebeško glasbo".

Šele po teh besedah je Jezus svojim sledilcem rekel, da so sol zemlje in luč svetu ter da naj njihova luč sveti pred ljudmi, da bodo videli njihova *dobra dela* in slavili njihovega Očeta, ki je v nebesih (Mt 5,13-16).

Zdi se mi jasno, da so dobra dela, o katerih je na tem mestu govoril Jezus, povezana z vrednotami, ki jih je pravkar predstavil v blagih. Te vrednote so bolj usklajene s pogledom na cerkev kot organizacijo za nudenje pomoči, ki obsoja in obravnava krivico, medtem ko si prizadeva za pozitivne spremembe, kakor pa z modelom cerkve kot rešilnega čolna, ki svoje poslanstvo omejuje samo na reševanje utaplajočih.

Bog nas je poklical, da se dejavno borimo za pravico in mir. Določil nas je za oskrbnike in vrtnarje tega planeta. Na kratko: **poklical nas je skrbeti za stvarstvo**. A ne le v svojem zasebnem življenju, temveč tudi v družbi. Na ta način bo naša luč svetila pred ljudmi okoli nas. Spoznali bodo, da resnično verjamemo, da zemlja ne pripada nam, temveč Gospodu.

"Upanje pomeni prisluhniti glasbi prihodnosti. Vera pomeni plesati nanjo v sedanjosti." (Peter Kuzmic)¹¹

MOLITEV DNEVA

Dragi Bog, želim biti luč temu svetu. Hrepenim po tem, da bi moji bližnji v meni prepoznali tvojo ljubezen in usmiljenje. Prosim te, spremeni me v človeka po tvojem srcu in mi pomagaj s svojim življenjem, stališčem in dejanji vplivati na druge.

"Na ta način bo naša
luč svetila pred ljudmi
okoli nas. Spoznali
bodo, da resnično
verjamemo, da zemlja
ne pripada nam, temveč
Gospodu."

VPRAŠANJA

"Takó naj vaša luč sveti pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih." (Mt 5,16)

1. **Rešilni čoln ali organizacija za nudenje pomoči – katera prispodoba cerkve te bolj motivira in navdihuje? Zakaj prav ta?**
2. **Kako lahko prepoznaš, ali cerkev nase gleda kot na organizacijo za nudenje pomoči?**
3. **Ali tvoja luč sveti pred drugimi? Ali delaš "dobra dela", o katerih je Jezus spregovoril na tem mestu? Kako?**
4. **Kaj te osebno bolj prepriča – besede ali dejanja? Ali se spomniš kakšnega primera? Povej ga v skupini.**
5. **Znova si oglej seznam značajskih lastnosti osebe, ki "pleše na nebeško glasbo".**
 - / **Ali si pričakoval druge značajske lastnosti? Če da, katere?**
 - / **Ali so te lastnosti v prid trajnostnemu življenjskemu slogu? Pojasni svoj odgovor.**

[illegible]

ZA RAZMISLEK

KO KRISTJANI ZEMLJO JEMLJEJO RESNO

“Ko kristjani zemljo jemljejo resno, ljudje resno jemljejo evangelij. /.../ Mnogim se krščanstvo kar naenkrat zdi smiselno, ko ga vidijo v praksi – v odnosih z drugimi ljudmi in celotnim planetom.” (Dave Bookless v knjigi *Planetwise*)¹²

Kako svojim bližnjim kažeš, da zemljo jemlješ resno?

CERKEV S POSLANSTVOM

Poglobimo se v eno od naslednjih vprašanj:

Kako si predstavljaš cerkev, ki se ravna po vseh petih značilnostih poslanstva (glej icebreaker na strani 67)?

Tokrat na to vprašanje odgovori tako, da se osredotočiš na naslednjih šest vidikov:

Kateri **veščine**
ceni takšna cerkev?

Kakšno **vedenje**
je pohvaljeno?
Kakšno pa ni
zaželeno?

Kateri **teološke**
teme prevladu-
jejo?

Kako takšna
cerkev meri svoj
uspeh?

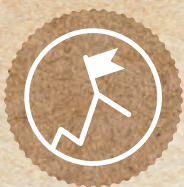
Kakšne vrste
aktivnosti
organizira?

Kateri **odgovorni**
položaji so še po-
sebej pomembni?

OPOMBA: Ta dejavnost je lahko še bolj vizualna, če uporabite samolepilne listke. Na steni naredite šest stolpcev, enega za vsako vprašanje. Pod vsakim vprašanjem prilepite listke, na katerih so zapisane zamisli, ki so se vam porodile ob vsakem vprašanju. Na koncu zapišite svoje ugotovitve in jih posredujte nekomu, ki je na odgovornem položaju (glej sedmo poglavje).

PREDLOGA ZA BRANJE (V ANGLEŠČINI)

- / Bookless, Dave. *Planetwise: Dare to Care for God's World*.
- / Keller, Timothy. *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*.

OSEBNI IZZIV

OKOLJU PRIJAZNO SLAVJE

Prišli smo do konca tega, kar radi imenujemo "izkušnja na otoku". V osmih poglavjih smo si ogledali problem družbene pravičnosti in zaščite okolja. Morda si razširil svoje stališče in se, upamo, odločil, kaj bo tvoj naslednji korak. Pomembno je, da to ohraniš pred očmi v vsakdanjem življenju na "kopnem". Kakor verjetno že sam dobro veš iz izkušnje novoletnih zaobljub, to ni vedno lahko. Zato je pomembno, da se od časa do časa vrneš na "otok", kjer se boš znova spomnil, kaj si se odločil ukreniti in zakaj ti je to pomembno. Takšen otok je lahko na primer okolju prijazna večerja ali vrtna zabava, kjer se boš poveselil in spomnil druge, kaj ti je zaradi tega molitvenega tedna postalo pomembno, kaj si sklenil spremeniti in kakšne sadove je to obrodilo. Če si ta vir proučil sam, lahko na svoji okolju prijazni zabavi prijateljem poveš, česa si se naučil.

Okolju prijazna zabava je odlična vaja za preizkušanje trajnostnih navad.¹³

MENI

Hrana nima le ekološkega odtisa (proizvodnja in transport), temveč tudi tako imenovan vodni odtis. Gre za količino vode, ki je porabljena za pridelavo hrane.¹⁴ Gojenje številnih rastlin zahteva ogromne količine podzemne vode, kar povzroča hudo pomanjkanje pitne vode na teh območjih. Tukaj pa je še družbeni vidik (pošteno plačilo in dostojne delovne okoliščine). Zato mora biti meni okolju prijazne zabave zasnovan tako, da upošteva naslednje kriterije:

1. *Lokalno in regijsko*: Kratka transportna pot pomeni manj emisij CO₂. Zato je regijsko pridelana hrana bolj trajnostna. Seveda bi bilo idealno, če bi imel možnost jesti sadje, zelenjavo in zelišča s svojega vrta ali balkona.

Nasvet za nakupovanje: Obišči tržnico v kraju, kjer živiš. Tam boš lahko kupil hrano neposredno od kmetov, ki živijo v tvoji regiji.

2. *Sezonsko*. Navadili smo se, da lahko v trgovini vse leto kupimo skoraj vsak sadež ali zelenjavo. Izven naravnega cikla je to mogoče le, če hrano ohlajajo na energijsko potraten način ali jo transportirajo z letalom. Trajnostna je torej predvsem tista hrana, ki je trenutno na voljo na prostem, zunaj.

Nasvet za nakupovanje: Pomagaj si s sezonskim koledarjem; ugotovil boš, katera živila so trenutno sveže pridelana.

3. *Vegetarijansko/vegansko*. Proizvodnja živalske hrane je odgovorna za velik delež toplogrednih plinov in okoljske škode. Po eni strani emisije povzročajo živalski prebavni proces in njihovi izločki. Po drugi strani pa škodo posredno povzročajo proizvodni procesi in krčenje gozdov za pašne površine. Poleg tega so te živali redko vzrejene na način, ki je primeren za njihovo vrsto. Iz tega razloga je okolju prijazna zabava lahko samo vegetarijanska ali – še bolje – veganska (razen, če natančno veš, od kod prihaja meso, ki si ga kupil).

4. *Ekološko*. Ekološko pridelana hrana ščiti okolje tako, da upošteva določena merila, na primer da se za njeno pridelavo ne uporablja sintetičnih kemičnih pesticidov niti gensko spremenjenih semen. Poleg ekološkega logotipa Evropske unije lahko na izdelku poiščeš še druge oznake s še strožjimi zahtevami (v Nemčiji npr. Bioland ali Demeter).
5. *Pravična trgovina (Fair trade)*. Hrana, kot so kakav, banane, pomaranče, riž, čaj, kava ali začimbe, pogosto prihaja iz oddaljenih krajev in se včasih prideluje v izkoriščevalskih pogojih. Zato je pomembno, da pri nakupovanju poiščemo tiste izdelke, ki imajo oznako pravične trgovine.

Nasvet za nakupovanje: Pregled okoljskih in družbenih oznak lahko najdeš na <https://fairworldproject.org/choose-fair/certifier-analysis/international-guide/>.

6. *Brez embalaže*. Odpadna plastika je postala svetovni problem. Količino odpadne embalaže moramo čim bolj zmanjšati. Na zabavi, ki je prijazna okolju, naj bo torej čim manj plastične embalaže.

Nasvet za nakupovanje: V mnogih mestih so trgovine, kjer lahko kupiš testenine, kosmiče in drugo hrano brez embalaže.¹⁵

IZBIRA KRAJA

Izberi lokacijo, ki je vsem dostopna s kolesom ali javnim prevozom.

DEKORACIJA

Pri dekoraciji svoje okolju prijazne zabave lahko upoštevaš naslednje podrobnosti:

- ✓ Namesto, da v trgovini kupiš rože, na vrtu ali travniku naberi vejice ali cvetlice.
- ✓ Prosim, ne uporabljaj posod in pribora za enkratno uporabo. Če nimaš toliko posode, lahko udeležence prosiš, naj vsakdo prinese svoj krožnik in jedilni pribor. Zaradi tega bo miza še bolj pisana in praznična!
- ✓ Pri uporabi čajnih svečk pazi, da ne uporabiš takšnih v aluminijasti posodici. Mizo bodo čudovito popestrile tudi sveče v praznih kozarcih za večkratno uporabo.
- ✓ Uporabi pralne prtičke in prte za večkratno uporabo. Če dvomiš o tem, le vprašaj svoje stare starše.

OBLAČILA

V luči izziva iz tretjega poglavja je okolju prijazna zabava odlična priložnost, da pokažeš oblačila, ki si jih kupil v trgovini z rabljenimi stvarmi, ali pa tista z oznako "pravična trgovina".

Na koncu še zelo pomembna opomba: Trdno sem prepričan, da bi zgornja merila morala veljati za vsa praznovanja in srečanja mladinske skupine, stezosledskega kluba in tudi cerkve. Toda zavedam se, da zmeraj ne bo mogoče zadovoljiti teh meril. V nekaterih primerih boš moral celo izbrati med dvema meriloma. Prav tako se zavedam, da se moramo najprej korak za korakom naučiti praznovati *drugače*, kot smo navajeni. Zato te prosim, da kljub številnim predpisom ne obupaš. Upaj si narediti **svoj** naslednji korak.

Ta izziv sem opravil (datum):

OPOMBE

STR. 3

- ¹ To izjavo je soglasno sprejel Upravni odbor Generalne konference skupnosti adventistov sedmega dne. Izdal jo je urad predsednika Roberta S. Folkenberga na letnem srečanju v San Joséju na Kostariki (1.–10. oktober 1996).

UVOD

- ¹ Raziskavi "Shell Youth Study 2019" in "Sinus Study 2020".

KAKO KAR NAJBOLJE IZKORISTITI TA PRIROČNIK

- ¹ Hans Joachim Scheelhuber, ustanovni direktor Inštituta za raziskave podnebnih vplivov (PIK), *Selbstverbrennung: Die fatale Dreiecksbeziehung zwischen Klima, Mensch und Kohlenstoff* [Samoizgorevanje: Usodni trikotnik med podnebjem, ljudmi in ogljikom], str. 5-6.

PRVO POGLAVJE / SVET

- ¹ Zamisel za ta "icebreaker" sloni na "Mit den Füßen abstimmen" [Glasuj s svojimi stopali] iz *Just People-Kurs*, Micha Deutschland e. V., str. 141.
- ² Göpel, Maja. *Unsere Welt neu denken: Eine Einladung* [Ponovni premislek o našem svetu]. Berlin: Ullstein Buchverlag GmbH, 2020, str. 23–25.
- ³ <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/anthropocene/>
- ⁴ <https://bit.ly/anthropozaen-wortschatz>
- ⁵ <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>
- ⁶ <https://www.ecologyandsociety.org/vol14/iss2/art32/> in <https://www.nature.com/articles/461472a.pdf>
- ⁷ <https://www.overshootday.org>

DRUGO POGLAVJE / PRAVICA

- ¹ Pufpaff, Sebastian. *Wir nach [Mi po]*. Gre za občudovanja vreden nastop Sebastiana Pufpaffa na temo pravice (v nemščini). <https://youtu.be/TTS2KeBAghY>. Dostop: 15. december 2021.
- ² "Na tem mestu sem začutil, da sem bil ves in sem skozi odprta vrata stopil v raj. Tukaj se mi je pokazal popolnoma drugačen obraz Svetega pisma. [...] Svoji najslajši besedi – 'Božja pravičnost' – sem opeval z ljubeznijo, ki je bila tako silna kakor sovraštvo, s katerim sem ju prej sovražil." Luther, Martin. *Luther's Works*, vol. 34: *Career of the Reformer IV*. Lehmann, Helmut T. (ur.), Spitz Sr., Lewis W. (prev.). Philadelphia, PA: Fortress Press, 1960, str. 336–337.
- Izvirnik: „Da fühlte ich mich wie ganz und gar neu geboren, und durch das offene Tore trat ich in das Paradies selbst ein. Da zeigte mir die ganze Schrift ein völlig anderes Gesicht [...] Wie groß nun der Hass gewesen, mit dem ich das Wort ‚Gottes Gerechtigkeit‘ zuvor gehasst hatte, so groß war nun die Liebe, mit der ich das mir so süß gewordene Wort erhob.“ (Gemeinschaft der Siebenten-Tags-Adventisten (Hg.). *Weichenstellungen*. Hamburg: Saatkorn-Verlag GmbH, 1989, S. 97)
- ³ Na žalost je Valuegenesis (2007) – vseevropska anketa med mladimi adventisti – pokazala, da je v naših cerkvah veliko zmede glede zveličanja.
- ⁴ *The Poverty and Justice Bible*: www.justicebible.org.
- ⁵ "Težko dojamemo, kako revolucionarno je bilo to v starodavnem svetu. Šrilanski učenjak Vinoth Ramachandra je to poimenoval

‘škandalozna pravica’. Zapisal je, da je v tako rekoč vseh starodavnih kulturah sveta moč bogov pritekala k družbeni eliti in bila povezana z njo – s kralji, duhovniki in vojaškimi poveljniki – ne pa z izobčenci. V tedanjem času je upor proti družbenim vodjem pomenil upor proti bogovom. 'Toda v Izraelovem konkurenčnem pogledu' Jahve ne zastopa moških na visokih položajih, temveč 'siroto, vdovo in tujca.'" (Keller, Timothy. *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*. New York: Riverhead Books, 2010, str. 6.)

- ⁶ *Ibid*, str. 10–11.
- ⁷ *Ibid*, str. 32.
- ⁸ *Ibid*, str. 36.
- ⁹ Rentschler, Daniel. *Ein Schrei nach Gerechtigkeit. Ein Buch über Glauben, Menschenrechte und den Auftrag der Christen* [A Cry for Justice. A book about faith, human rights and the mission of Christians]. Tobias Faix, Thomas Kröck, Dietmar Roller (eds.). Marburg: Verlag der Francke-Buchhandlung GmbH, p. 37.
- ¹⁰ Če ni drugače označeno, so podatki vzeti iz knjige *Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st Century Economist* avtorice Kate Raworth. Na četrti in peti strani knjige avtorica predstavi dobro utemeljen pregled dosežkov in izzivov 21. stoletja.
- ¹¹ UNDP. *Human Development Report 2019. Beyond income, beyond averages, beyond today: Inequalities in human development in the 21st Century*. Pridobljeno s <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2019>. Accessed: 15 December 2021. (Na voljo v več jezikih.)
- ¹² *Ibid*, str. 1.
- ¹³ <https://bit.ly/adh-armut>
- ¹⁴ Deutsche Welthungerhilfe e. V. *Faktenblatt Hunger* [Hunger Fact Sheet], 2021, <https://bit.ly/whh-hunger>.
- ¹⁵ <https://bit.ly/adh-armut>
- ¹⁶ Ta izziv si je zamislila organizacija Micha Deutschland e. V.
- ¹⁷ Keller, Timothy. *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*. New York: Riverhead Books, 2010, str. 185–186.

TRETJE POGLAVJE / LJUBEZEN

- ¹ Gre za priredbo *Weltverteilungsspiel* [igra Svetovna porazdelitev] organizacije Micha Deutschland e. V., *Just People-Kurs*, str. 148–149.
- ² "Podjetja, ki proizvajajo čokolado, še vedno ne vedo, od kod prihaja njihov kakav, še manj pa, ali je v njegovo proizvodnjo vključena otroška delovna sila." Leta 2019 je Mars izsledil le 24 % svojega kakava, Nestlé pa 49 %. Za več informacij obišči <https://wapo.st/3DBPfuD>.
- ³ Oxfam. *Schwarzer Tee, Weisse Weste*. <https://bit.ly/3EEsxmY>. Članek lahko v angleščini prebereš tukaj: Oxfam. *Addressing the Human Cost of Assam Tea*. <https://bit.ly/31GSB2z>. Pridobljeno 15. decembra 2021.
- ⁴ Greenpeace Magazin (ed.). *Textil-Fibel 4*, 2011, str. 14.
- ⁵ Keller, Timothy. *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*. New York: Riverhead Books, 2010, str. 66.
- ⁶ Hodila sta namreč iz Jeruzalema, kraja, kjer sta služila, v Jeriho, kjer sta stanovala.
- ⁷ Seznam drugih trajnostnih modnih blagovnih znamk najdeš na spletni strani: <https://utopia.de/bestenlisten/modelabels-faire-mode/> (v nemščini).
- ⁸ <https://www.sedex.com/germanys-new-supply-chain-due-diligence-act-what-you-need-to-know/>
- ⁹ Ideja za ta izziv je vzeta iz tedna akcije 2014 Miche Deutschland e. V.

ČETIRTO POGLAVJE / PRIHODNOST

- ¹ Komentar Helmuta Schmidta na vizijo Willyja Brandta v volilni kampanji v Bundestagu leta 1980 (Bundestag je nekoč zahodnonemški zdaj pa nemški zvezni parlament).
- ² Vprašanja so vzeta iz Besser, Ralf. *50 Metaprogrammes*. Besser wie gut GmbH, 2019.
- ³ Božje kraljestvo je v Novi zavezi omenjeno 162-krat. Evangelist Marko je to besedno zvezo uporabil za povzetek Jezusovega oznanila (Mr 1,15). Dejanja apostolov se začnejo in končajo z omembo Božjega kraljestva (Apd 1,3; 28,23.31).
- ⁴ *Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>. Ogljed: 15. december 2021.

PETO POGLAVJE / CERKEV

- ¹ Besser, Ralf. "WerteBegrenzung", *Das Kartenheft WerteReflexion [Methods for uncovering values]*. Besser wie gut GmbH, 2017.
- ² www.ted.com/talks/simon_sinek_how_great_leaders_inspire_action/transcript.
- ³ Mimogrede, cerkev je v ta namen razvila iCOR, pripomoček za cerkveno rast in razvoj, ki temeljita na vrednotah. iCOR cerkve seznani s koristnimi informacijami in konkretnimi orodji, s katerimi lahko ugotovijo svoj zakaj. Obišči www.icor.church.
- ⁴ Simon Sinek poudarja, da je ta razpon nujno potreben, ker ima zlati krog svojega ustreznika v biologiji naših možganov. Na primer: kaj ustreza tako imenovanemu neokorteksu, delu naših možganov, ki je odgovoren za racionalno in analitično mišljenje ter za jezik. Kako in zakaj pa po drugi strani ustrežata limbičnemu delu možganov, ki je odgovoren za sprejemanje odločitev, za naše vedenje in čustva, nima pa jezikovne zmožnosti. Zato bi bilo popolnoma nelogično k našemu zakaj pristopiti samo razumsko. Sinek, Simon; Mead, David; in Docker, Peter. *Find your why*. New York: Portfolio Penguin, 2017, str. 17.
- ⁵ Glej Rice, Richard. *Believing, Behaving, Belonging. Finding New Love for the Church*. Roseville, California: The Association of Adventist Forums, 2002, str. 98–100.
- ⁶ *Ibid.*, str. 100–105.
- ⁷ *Ibid.*, str. 105–109.
- ⁸ Še posebej v Evangeliju po Mateju, Marku in Luku. Apostol Janez je to zamisel izrazil z besedo življenje.
- ⁹ Johannes Reimer, *Gott in der Welt feiern. Auf dem Weg zum missionalen Gottesdienst*, Neufeld Verlag, Schwarzenfeld 2010, S. 33.

ŠESTO POGLAVJE / ČUDEŽI

- ¹ Na podlagi "Ich wirke wirklich – Erfahrung mit meiner Selbstwirksamkeit" [Zares imam vpliv – Izkušnja samoučinkovitosti]. Micha Deutschland e. V., *Just People-Kurs*, str. 161.
- ² Glej "Izjavo o stanju svetovnega podnebja" iz leta 2019 organizacije WMO (WMO je Svetovna meteorološka organizacija), <https://bit.ly/WMOstatement>.
- ³ Vir: <https://bit.ly/3Edldws>.
- ⁴ Po ocenah Medvladnega odbora za podnebne spremembe (IPCC) bodo posledice podnebnih sprememb na priobalnih predelih prizadele izredno veliko ljudi. "Nizko ležeča priobalna področja so trenutno dom približno 680 milijonom ljudi (tj. približno 10 % svetovnega prebivalstva iz leta 2010). Po ocenah naj bi to število do leta 2050 zraslo na eno milijardo. Majhne otoške države v razvoju (SIDS) so dom 65 milijonom ljudiem."
- ⁵ Glej poročilo Svetovne zdravstvene organizacije: *Progress on drinking-water, sanitation and hygiene: 2017 update and SDG baselines*, <https://bit.ly/WHO2017water>.
- ⁶ Znanstveniki ocenjujejo, da je ogroženih približno 25 % živalskih in rastlinskih vrst v večini skupin, kar pomeni, da je trenutno na robu izumrtja približno milijon vrst. Če ne bomo ukrepali, se bo to število v naslednjem desetletju še povečalo. 2019 IPBES Biodiversity and Ecosystem Services Report – summary brief for business, str. 2, <https://bit.ly/2019IPBES>.
- ⁷ Prelomne točke si lahko živo predstavljamo s prispodobno kokic. "Dolgo traja, preden se s koruzo in ponvi nekaj zgodi. Toda ko je dosežena določena temperatura (163 °C), se začnejo koruzna zrna spreminjati v kokice. Ko se ta proces začne, ga ni mogoče zaustaviti." Germanwatch. *Als wir verpasst haben*, <https://bit.ly/GWclimatecrisis>.
- ⁸ Lenton, Timothy M. "Climate tipping points – too risky to bet against", v *Nature*, št. 575, 2019, str. 592–595. <https://www.nature.com/articles/d41586-019-03595-0>.
- ⁹ "Climate change: Last four years are 'world's hottest'". www.bbc.com/news/science-environment-46374141.
- ¹⁰ *Ibid.*
- ¹¹ Glej Paulien, Jon. *Das Johannes-Evangelium [Janez: Evangelij ljubljene-ga]*. Lüneburg: Advent-Verlag, 2000, str. 21–22.
- ¹² Bonhoeffer, Dietrich. *Letters and Papers from Prison*. Minneapolis: Fortress Press, 2015, p. 18.
- ¹³ Campolo, Tony. "Er hat schon", *Party auf Zimmer 210* ["Je že", Zabava v sobi št. 210]. Ašlar: Gerth Medien, 2006, str. 178–180.
- ¹⁴ Zamisel Ralfa Besserja, vzeta iz iCOR Moments Box.

SEDMO POGLAVJE / SPREMEMBA

- ¹ Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st Century Economist [Obročasta ekonomija: Sedem načinov, kako razmišljati kot ekonomist 21. stoletja] raziskovalke Kate Raworth. To je končno ekonomski model, ki ni škodljiv za planet.
- ² Ti primeri so vzeti s spletne strani www.handabdruck.eu. Obišči jo in preberi več (v nemščini).
- ³ Leila Wien je sestavila začetni komplet tega, kako ustvariti in organizirati t. i. Knjižnico stvari (prostor, kjer si ljudje lahko izposodijo stvari, namesto da jih kupijo). *Library of Things Starter-Kit*: <http://www.leila.wien/wp-content/uploads/2019/02/LoT-Starter-Kit.pdf>. Oglej si še angleško različico: <https://www.libraryofthings.co.uk>.
- ⁴ <https://klima-kollekte.de/en/>, <https://www.atmosfair.de/en/> ali <https://www.myclimate.org>
- ⁵ Reif, Alexander in Heitfeld, Marie. *Wandel mit Hand und Fuss*, Germanwatch e. V. (ur.), <https://germanwatch.org/de/12040>, str. 10.
- ⁶ Ta pot odločitve z nekaj prilagoditvami temelji na tisti, ki jo je razvil Germanwatch (www.germanwatch.org/de/17122).

OSMO POGLAVJE / LUČ

- ¹ Bookless, Dave. *Planetwise: Dare to Care for God's World*. E-book ed., Inter-Varsity Press, 2008.
- ² Teh pet značilnosti se ujema z razumevanjem poslanstva anglikanske skupnosti (www.anglicancommunion.org/mission/marks-of-mission). Peta značilnost je bila dodana leta 1990 v luči ekološke krize.
- ³ Bosch, David J. *Witness to the World: The Christian Mission in Theological Perspective*. Eugene, Oregon: Wipf and Stock Publishers, 2006, str. 32.
- ⁴ *Ibid.*, str. 34.
- ⁵ *Ibid.*, str. 37.
- ⁶ *Ibid.*, str. 37.
- ⁷ Ostergaard, Søren in Hall, Simon. "Focusing Youth Ministry through Innovation", in: *Starting Right: Thinking Theologically about Youth Ministry*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 2001, str. 216.
- ⁸ Mimogrede, glagol spokoriti se je, žal, neustrezen prevod grške besede *metanoia*. Navsezadnje je Jezus v pridigi na gori blagrov, ki je sledila, jasno povedal, da ne gre le za obnovo odnosa med Bogom in človekom, temveč da je vsak vernik pozvan "popolnoma spremeniti svoj način razmišljanja" oziroma "v celoti spremeniti svoje srce". Ott, Bernhard. *Tänzer und Stolperer. Wenn die Bergpredigt unseren Charakter formt* [Dancers and Stumblers. When the Sermon on the Mount Shapes Our Character]. Cuxhaven: Neufeld Verlag, 2019, str. 104.
- ⁹ *Ibid.*, str. 114–117.
- ¹⁰ Ista beseda je uporabljena za opis Jezusa v Mt 21,5 (navedek iz Zah 9,9), ko na oslu prijah v Jeruzalem in zatem mogočno očisti tempelj.
- ¹¹ Navedeno v: Ott, Bernhard. *Tänzer und Stolperer. Wenn die Bergpredigt unseren Charakter formt* [Dancers and Stumblers. When the Sermon on the Mount Shapes Our Character]. Cuxhaven: Neufeld Verlag, 2019, str. 39.
- ¹² Bookless, Dave. *Planetwise: Dare to Care for God's World*. E-book ed., Inter-Varsity Press, 2008.
- ¹³ Ta zamisel in več drugih odlomkov je vzetih iz *Just People-Kurs* Miche Deutschland e. V., str. 164–165.
- ¹⁴ Obišči www.waterfootprint.org, kjer najdeš več informacij o vodnem odtisu. Poiščeš lahko vodni odtis določene hrane (<https://www.waterfootprint.org/en/resources/interactive-tools/product-gallery/>) ali izračunaš svoj osebni vodni odtis (<https://www.waterfootprint.org/en/resources/interactive-tools/personal-water-footprint-calculator/>).
- ¹⁵ Obišči <https://zerowastemap.org>.

Gospodova je zemlja: Poklicani skrbeti za stvarstvo. Priročnik za proučevanje
Naslov izvirnika: *Die Erde gehört dem Herrn. Berufen, die Schöpfung zu*
bewahren. Ein Kursbuch.

©2022 Youth Department of the Inter-European Division of the Seventh-day
Adventist Church • Schosshaldenstrasse 17, 3006 Bern, Switzerland
youth@eud.adventist.org

PREVOD:

Jasmina Odorčić

LEKTURA:

Maja Godina Marin

OBLIKOVANJE:

Simon Eitzenberger (simon.eitzenberger@desim.de)

NAČRT:

Isaac Chía

VODJA PROJEKTA:

Jonatán Tejel

KOORDINATOR IN UREDNIK:

Alexandra Mora

AVTOR:

Bert Seefeldt

ANGLEŠKO BESEDILO:

Alexandra Mora

SODELAVCI:

Sayei Méndez, Karsten Stank,
Filip Kapust

SLIKE:

[shutterstock.com](https://www.shutterstock.com), unsplash.com

OPOMBA:

Besedilo je bilo napisano v nemščini in
prevedeno v angleščino. Angleška razli-
čica je služila kot predloga za prevod v
vse druge jezike.

Ta vir je namenjen uporabi med molitvenim tednom za mlade 2022.

Če ni navedeno drugače, je svetopisemsko besedilo vzeto iz Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma (SSP).
Copyright © 1996, 2003 Društvo Svetopisemska družba Slovenije, z dovoljenjem. Vse pravice pridržane.

Tiskanje tega vira je dovoljeno za uporabo v krajevnih cerkvah, mladinskih skupinah in drugih krščanskih izobraževalnih
dejavnostih. Vsebine tega vira zato brez dovoljenja založnika ni dovoljeno reproducirati v nobeni drugi obliki. Vsebine ni
dovoljeno spreminjati. Vse pravice pridržane.

Prva izdaja, 2022

E-knjiga.

“NEKOČ SEM MENIL, DA SO GLAVNI OKOLJSKI
PROBLEMI IZGUBA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI,
RUŠENJE EKOSISTEMA IN PODNEBNE SPREMEMBE.
MISLIL SEM, DA BO TRIDESET LET DOBRE ZNANOSTI
LAHKO REŠILO TE TEŽAVE.

MOTIL SEM SE.

GLAVNI OKOLJSKI PROBLEMI SO SEBIČNOST,
POHLEP IN APATIČNOST; DA BI SE SPOPADLI
Z NJIMI, POTREBUJEMO KULTURNO IN DUHOVNO
PREOBRAZBO. ZNANSTVENIKI NE VEMO,
KAKO TO DOSEČI.”

GUS SPETH, PREDSEDNIK SVETA ZA KAKOVOST OKOLJA POD
PREDSEDNIKOM JIMMYJEM CARTERJEM

Kot globalna skupnost se spopadamo z neverjetnimi izzivi. Družbene napetosti naraščajo. Naš planet ima vročino. Verjetno smo "zadnja generacija, ki lahko kaj ukrene" (Petteri Taalas, generalni sekretar Svetovne meteorološke organizacije). Ne le za nas in druga bitja, temveč tudi za naše otroke in vnuke.

Kako naj bi se Jezusov sledilec odzval na vse to? Kako bi se morala odzvati Cerkev?

Sveto pismo nas spominja, da je zemlja Gospodova. To ima korenite posledice za naš odnos do drugih in do tega planeta.

S tem praktičnim priročnikom za proučevanje te želimo navdušiti, da razviješ na Svetem pismu utemeljeno stališče o enem najbolj perečih in strašljivih izzivov našega časa. Upamo, da boš s pomočjo tega gradiva odkril, kaj v resnici pomeni *biti poklican skrbeti za stvarstvo*.

Seventh-day
Adventist® Church
INTER-EUROPEAN DIVISION

Youth Department

Inter-European Division of the Seventh-day Adventist Church
Schosshaldenstrasse 17, 3006, Bern, Switzerland